

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Insarati: Prostor 1 m/m x 54 m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglaš 1 m/m K 2—, notica, poslano, prekliti, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Ženitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročitih popust.

Vprašanjem glede insarov naj se priloži znak za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, priložno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan	K 300—	celoletno	K 480—
polletno	150—	polletno	240—
3 mesečno	75—	3 mesečno	120—
1	25—	1	40—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezna številka velja 120 K

Poštnina plačana v gotovini.

Dr. Henrik Steska:

Organizacija drž. uprave v oblasti

II.

Razni strokovni krogi stremijo po popolni ločitvi svojih strok od splošne državne uprave v oblasti in za ustanovitev posebnih strokovnih nih uradov z značajem gospodsk za okolice ene ali več oblasti. Ti krogi nočejo uvideti, da gre pri izvrševanju uprave kot gospodsk za pravne akte, ki se izdajajo v primeru potrebe itak le na podstavi strokovnega mnenja raznih uradnih izvedencev (inženirjev, zdravnikov, živilarstvenikov itd.). Da morajo biti strokovni uradniki v strogo tehniških (inženirskih, zdravniških, veterinarskih) stvareh bolj samostojni in glede tega poslovanje odgovorni predvsem organom iste stroke, o tem ni dvoma. Iz tega pa še ne sledi, da bise morala ta samostojnost pretiravati in njej na ljubo raztrgati enotna notranja uprava v oblasti. Računati pa moramo, da si kljub mnogim pomislekom ustanovijo razni posebni uradi za gotove strokovne posle v oblasti in da ti uradi ne bodo le strogo strokovna opravila opravljali, temveč tudi nastopali kot gospodsk. Taki uradi za eno ali več oblasti bi bili na primer takšne gradbene direkcije, gozdne direkcije rudarske direk. prosvetne direkcije, ki bi ne gradile in vzdrževale le državne gradbe, oskrbovale državne gozde in državne rudnike, upravljale osnovne in srednje šole, temveč uporabljale ob enem čepav morda v posebnih oddelkih, tudi vse obse obse obse posle v gradbeni, gozdarski, rudarski in prosvetni stroki. Državna zdravstvena uprava v oblasti bi se istotako izločila iz pristojnosti velikega župana in prenesla na posebno zdravstveno urado. Ker je zavoljo lažjega spoznanja upravne organizacije želeli, da se slični uradi tudi slično zvejo, naj bi se tudi za oblastni zdravstveni urad uvedel podoben naziv, namreč zdravstvena direkcija. Resnični nujni praktični razlogi pa silijo, da se posli agrarne reforme, k katerim spadajo seveda tudi agrarne operacije o zlaganju kmet. zemljišč, in o razdelbi spupnih zemljišč dodelijo v srednji instanci posebnim agrarnim direk-

cijam za eno ali več oblasti in posli rečnega in pomorskega prometa posebni direkciji rečnega odnosno pomorskega prometa.

Vse te direkcije bi bile le svojemu resortnemu ministru podrejene ter imele isto stvarno pristojnost v srednji stopnji, kakršno jo ima ministrstvo v najvišji stopnji. To pa naj bi ne veljalo le za ravno kar našete oblastvene direkcije, temveč tudi za direkcije železnice in za direkcije pošte in brzojava, kojim bi se istotako morali dodeliti vsi oblastveni in neoblastveni posli železniškega odnosno poštnege resorta. Ne gre več delati izjemo pri teh dveh vrstah oblastnih direkcij.

Da se pa vendar ohrani prepotrebni stik vseh gori naštetih direkcij s splošno državno upravo v oblasti, bi se seveda morale vse te direkcije v stvareh splošnega značaja še sporazumeti z velikim županom. Dozdeva se mi, da bi bilo boljše za državno upravo v oblasti, če bi z izjemo državnih podjetij in javnih del vsa notranja uprava bila osredotočena v velikem županu. A ker se bodo bržkone tudi za nekatere druge dele notranje uprave ustanovili za okolice ene ali več oblasti posebni uradi z značajem gospodsk, zatorej bodi njihova kompetenca vsaj jasna in obsegaj v glavnem vse posle dotičnega resorta, odnosno točno po stvarnih vidikih začetan del resorta, kakor na primer vse gozdarske posle odnosno vse rudarske posle resorta za gozde in rudnike. Nedopustno bi bilo, da bi en del oblastvenih poslov kake stroke pripadel posebnemu specialnemu uradu en del pa velikemu županu. To bupravo preveč kompliciralo, kar pa ni v interesu prebivalstva. Umljiv pa je, da bodo morala ta posebna oblastva razpolagati tudi s potrebnim številom pravnikov.

Pri tej priliki bodi še omenjeno, da je povsem odveč, če imamo posebno direkcijo za cestne gradbe visoke stavbe, strojništvo in elektrištvo in posebno za vodne gradbe. Pri ministrstvu za kmetištvo bo treba izločiti generalno direkcijo za vode in jo priploiti ministrstvu

za gradbe, a v srednji stopnji naj bi gradbene direk. opravljale posle sedanjih gradbenih direk. in sedanjih generalnih inšpektorjev voda.

Bodisi za splošno državno administracijo v oblasti, ki jej načelu je veliki župan, bodisi za posamezne za okolice ene ali več oblasti pristojne direkcije veljaj načelo, da naj bodo v manj važnih zadevah druga inštanca, v važnejših pa prva inštanca. Le izjemoma bodi v naš obsejni državi s svojimi raznovrstnimi prirodnimi, gospodarskimi in prometnimi razmerami ter različnimi navedami in običaji, a s slabimi prometnimi zvezami ministrstvo prva stopnja. Da je slednja le izjemoma primerno sledi iz dejstva, da je vendarle v interesu stranke, če se tudi v stvareh svobodne presoje omogoča posredovanje pri višjem oblastvu.

Drugo važno načelo bi bilo, da se številni stopenji znižajo in da se ena in ista stvar more le v dveh upravnih instancah pretresavati. Kadar bi tedaj gori navedene gospodsk v oblastvih (takozvane srednje instance) v drugi stopnji odločale bi pritožbe na ministrstvo ne bile več dopustne, pač pa bi bila možna pritožba na oblastno upravno sodišče, a seveda le v toliko, v kolikor se trdi kršitev subjektivnih pravic ali objektivnih zakonskih odredb. S tem bi se administrativno postopanje v splošno kmeti prebivalstva izdatno skrajšalo, a tudi oblastno upravno sodišče, ki bi se ustanovilo za ozemlje ene ali več oblasti, bi istotako moralo v obče v poslednji stopnji razsojati.

Tretje načelo bodi, da se naj veliki župan in pa posamezne za eno ali več oblasti postavljene specialne direkcije pred rešitvijo državnih poslov splošnega značaja in vobče pri važnejših odločbah, ko ne gre za strogo pravna ali strogo tehniška vprašanja ali vprašanja varnosti države in javnega reda, ampak za primernost in potrebo kake odredbe posvetuje s samoupravnim oblastnim odborom odnosno s posebnimi strokovnimi sosveti, sestavljenimi iz zastopnikov teritorialnih in stanovskih samoupravnih združenj in iz priznanih večakov. Na ta način bdržavne oblastvene gospodsk bile v stalnem živahnem stiku s prebival-

stvom in bi se mogle seznaniti s težnjami prizadetih socialnih skupin in stvom in bi se mogle seznaniti s tež-

stkovnjakov v oblasti. Birokrati zem v slabem pomenu besede bi se ne mogel razpasti.

Pomanjkanje učiteljstva in uradništva v Primorju.

(Dopis iz Trsta.)

Problem, ki ga lapidarno označujejo gori zapisane besede, obstoji že od leta 1919. in kdor bi ga tajil bi bil podoben slepcu, ki ne vidi predseboj brezdnja. Ze takrat, ko se je ustanovljala od Logatca sem nova jugoslovanska država, so se oglašali nekateri v javnosti in kazali s pričevalno besedo rano, ki se je nadomada zaskakala v narodne pozicije primorskega Slovenstva. Ze takrat so nekateri s strahom v srcih zrlji na brezglavo delo naših političnih faktorjev južno in severno od Logatca. Kajti če se je grešilo v tem pogledu v veliki meri tam doli na Primorskem, moramo odkrito priznati, da je bilo še več greha tudi tostran Logatca. Precizirajmo nekolikokrat natančneje svojo trditve!

Ze v prvih mesecih, ki so sledili avstrijskemu razsulu, se je začel kazati med izobraženstvom, a tudi med delavstvom in kmečkim prebivalstvom Primorja nek dušni nemir, ki je bil vsled tragičnega razvoja vojnih dogodkov tudi v neki meri opravičljiv. Iz razsula Avstrije je vstala na jugu nova drž. tvorba ki je objela ves troimeni jugoslovanski narod in ga spravila pod žezlo kraljev nekdanje Srbije. Dolgo pričakovane svobode, ki je zasijala iz svetovne vojne Slovincem severno od Logatca, pa niso mogli biti deležni primorski Slovenci. Izpoc nemškega suženjstva so prešli v odvisnost Italije. Hrepenenje po svobodi in strah pred dogodki, ki se imeli priti, je rodil v njih nek nemir ki je zadobil končno svoje pravo lice v vsesplošnem begu preko demarkacijske črte. Bežalo je vse: od inteligenta do najrevnejšega kmečkega sinu. Uradništvo, kar ga je v naših primorskih državnih uradih zapustila Avstrija, učiteljstvo; razpostavljeno po najvažnejših narodnih postojankah, osebe, porazsejano po najrazličnejših naših privatnih podjetjih, duhovništvo... vse je šlo... Resnici na ljubo morame

povdariti, da se je iz tega slednjega izselilo še najmanj, to pa zaradi dejstva, da je bila dana višjim cerkvenim krogom že po službenem pravu možnost, da so vsak nepremišljeni korak slovenskega duhovništva lahko uradno preprečili. Kdor ni imel za svoj odhod re važnih razlogov temu je škofvska oblast odrekla svoj »placat« in moral je ostati. Pri drugih stanojih ni bilo te možnosti in zato so se lahko v večjem številu izselili. In tu nam je iskati pravih vzrokov za današnje pomanjkanje učiteljstva in uradništva! Če bi bili znali merodajni faktorji v Primorju že v prvem začetku ustvariti v izseljevanju naših ljudi nekaj stistem, če bi se bili držali merodajni faktorji v svobodni Sloveniji tudi tega sistema, bi ne bil vstal pred našimi v kratkem roku borih treh let problem, ki pomeni akutno krizo v življenju primorskih Slovincov. Kajti lahko trdimo, da je ta kriza prispela v veliki meri na lastni krivdi do svojega viška. Po lastni krivdi, pravimo! Da, mi sami smo krivi, če se občuti v Primorju (kakor omenja drobna notica v ponedeljkovem »Narodu«) pomanjkanje delovnih sil na vsakem polju v vedno večjo škodo slovenski stvari. Odšlo je na tisoče naših najboljših delavcev, počenši od inteligenta — profesorja ali učitelja pa tja do morda neznanega odbornika tega ali onega društva. In vso to četo je Slovenija tudi sprejela in jo razmestila po svojih krajih. Vprašanje je samo, ali je bilo to prav. V neki meri moramo že, ker je tudi tu primanjkovalo delovnih sil, ki bi pomagale vstvariti novo državno tvorbo. Vendar pa ta potreba še ne opravičuje toliko tike, ki je po eni strani res koristila svobodni domovini, po drugi pa neizmerno oškodovala naše narodne pozicije v Primorju, politične, kulturne in tudi socialne. Če bi se bil že v prvih časih postavil temu glbanju nekaj jez, ki bi bil primerno

Dr. I. Lah:

Dubrovnik.

Kakšen je bil stari Dubrovnik? Razzi piše l. 1595: Dubrovnik je danes edino svobodno mesto v Dalmaciji; razprostira se pod visokim brdom Brगतom ob obali jadranskega morja, kakor orel, ki stoji s nogama na zemlji in dviga obe krili navzgor. Obdan je z obzidjem iz tesnega kamena in je jako utrjen. Samo mesto šteje okoli 30.000 prebivalcev. Hiše so skoraj vse iz tesnega kamena in zelo spretne: vse ulice so s kamenom tlakovane.

V mestu samem je precej malo vrtov, ker je vse zidano; toda zunaj mesta in pri morju je mnogo prekrasnih vrtov in dvorcev (palad) s studenci in narančnimi nasadi, v čemer Dubrovnik takorekoč tekmuje s Genova in Neapoljem. Knežji dvor je prekrasen in veličasten. Cerkev in cerkvice je v mestu 47, od teh je pet ali šest večjih; v mestu sta dva moška samostana lepo zgrajena, s lepimi vrtovi in osem ženskih samostanov. Izven mesta v dubrovniški oblasti pa je devet moških samostanov in štiri opatije.

Zrak je v Dubrovniku zelo zdrav in ima obilno izvrstne vode: zato je mnogo starih ljudi, nekaj tudi nad sto let starih.

Slovanski narod je krepki, vesel in dobrega značaja. Zemlja je vinorodna. Dubrovniška malvazija se pošilja v Italijo in v Rim za gospodsk darove. Tu je mnogo vsakovrstnega plemenitega sadja, kakor v Italiji; samo oljka je redka in žito, ker so tla večinoma kamenita; toda olje in žito dovažajo mnogobrojne dubrovniške

ladje od drugod. Rib je seveda ogromno. Izvrstnega mesa in sira itd. donesajo v mesto v izobilju kmetje iz okolice, iz »Morlakije«.

Pod dubrovniško oblast spadajo na suhem: Gruž, reška dolina, župaka dolina, žumetska dolina, Captat, Konavli in Ston; med otoki pa: Lokrum, Daksa, Koločep, Sv. Andrej, Lopud, Šipan, Mrkan, Mljet in Lastovo.

Gruž je po suhem četrto milje hoda na zapad od mesta, prelepa in dražestna morska obala, vsa polna vrtov in dvorcev, s precej prostornim in zavarovanim pristaniščem. Vodovod, ki je speljan iz Sumeta v Dubrovnik in teče nad Gružem, daje tudi njemu obilno izvrstne vode.

Gruž je poln studencev, ribnikov, vrtov, senčnih narančnih nasadov, lepih dvorcev in razne druge lepote; tu sem prihaja mnogo dubrovniške gospode na letovišče, in če jim je treba po opravku iti v mesto, dosepejo tja hitro na konjih ali v svojih čolnih. Poleg župne cerkve je v Gružu lep samostan s krasnim vrtom in staro palmo. Največ dubrovniških brodov se zgradi v Gružu, poleg tega se grade tudi v Captatu in na Lopudu.

Župa je tri četrto milje na vzhodu od mesta, krasna dolina, polna vinogradov in lepih dubrovniških stavb; namakajo jo razni potočki.

Nekako dve milji na zapadu od mesta izvira izpod visokih gričev obilo hladnih pitnih studencev, ki takoj sestavljajo široko ladjeplavno reko. Ona in nje dolina do morja med dvema brdema je dolga miljo in široka petina milje. Na njeni obali so mnogi dvorci in vrtovi. To je reška dolina, pravo prirodno čudo. Blizu onih izvorov je

nekaj mlinov in nekaj niže pod njimi lep samostan.

Čudovito lepo je — pravi Razzi — sprehajati se zgoraj sredi zelenega drevja in gledati pod seboj reško dolino. In cvetoče dvorce in vrtove na obeh straneh reke, in razne žolne, ki v njih veslajo po vodi navzdol ali navzgor ljudje ali same ženske, oblečene v rdeče, rumene pisane obleke.

Sumet je dolina med vrhom Brगतom, ki se dviga nad mestom in drugimi griči višje na sever; vleče se od izvira Rieke do gričkov, ki dele reško dolino od župske eno miljo na dolgo in pol milje široko. V žumetski dolini je čist zdrav zrak, ker je po legi, takorekoč, Dubrovniku nad glavo: ima obilo vinogradov in vsakovrstnega sadja. Mnogi dubrovniški plemiči imajo v nji svoje letne dvorce. Iz žumetske doline je speljan preko Gruža krasen vodovod v Dubrovnik, ki ima iz njega vedno dovolj dobre pitne vode. Ta vodovod je bil zgrajen l. 1437. in je stal 12.000 dukatov, tako da stane vsak korak vodovoda 1 dukat.

Mesto Captat ali stari Dubrovnik, nekdanji Epidaurus, je oddaljen od (novega) Dubrovnika preko tri milje po morju proti vzhodu. Ima lepo lego, pristanišče bolj obširno nego je dubrovniško, lepo župno cerkev in samostan. Ker je blizu Captata rodovitni gričasti kraj Konavli, ugaja položaj tega starega Dubrovnika mnogim bolj nego lega novega Dubrovnika. Ob morsk obali od Captata proti Dubrovniku se vidijo mnogi lepi letni dvorci in vrtovi domačih plemičev.

Kraj Konavli se razprostira od Captata do Boka Kotorske v daljavi 10 milj, med dvema vrstama gričev:

Konavli imajo mnogo velikih vasi, so zelo rodovitni in pošiljajo v Dubrovnik bogate pridelke svojega polja: po vrtovih konavelskih bregov je mnogo letnih dvorcev dubrovniških plemičev.

Tako je segala dubrovniška oblast po kopnem od Dubrovnika v smeri proti Novemu gradu bokeškemu okoli 16 v smeri severo-zapadni pa okoli 80 milj do Plješa. Mesto Ston, stari in novi, od Dubrovnika okoli 14 milj, ima močne utrdbe in ugodne luke: v novem Stonu je stolna cerkev in samostan.

Izmed otokov, ki so pod oblastjo Dubrovnika, je mestu najbližji Lokrum osmino milje od dubrovniške luke oddaljen. Kras ga vse leto divna južna zelenjava, ima krasen samostan z lepimi parki in krasnimi vinogradi. Nekako pol milje od Gruža se dviga kakor kak grič otoček Daks: ima obilo oljke in lep samostan; po višini sredi otoka se dvigajo male kapelice križevega pota, ki jih o postu Dubrovčani mnogo obiskujejo; ob nekaterih praznikih prihaja toliko Dubrovčanov na ta prijazni kraj, da je vse morje od Gruža do Dakske polno ladij. — Malo dalje je otok Koločep, kjer raste prvovrstno vino: poleg njega je pusti otoček sv. Andreja, na katerem je samo en samostan. — Otok Lopud, od mesta okoli 6 milj oddaljen, je zelo obljuden, posebno na zapadni strani, ki se v obliki polmeseca razvija ob morju: ima ugodno luko, mnogo vrtov in dvorcev in dva samostana. Na njem je izvrstna voda, zdrav zrak in obilo dobrega vina. Na Lopudu je do 30 cerkev in cerkvice. — Tudi otok Šipan, eno miljo od Lopuda oddaljen (od Dubrovnika 8 milj) ima mnogo vinogradov. — Otok Mljet, ki je od Dubrovnika 15

milj oddaljen, ima v obsegu 16 milj; na njem je 6 mest in en amostan: glavno mesto je Babinopolje, potem Blato, Prozura, Obuklje, Korito in Maranovići: sredi otoka je visoka gora Savra, na vrhu je neprestana straža, ki pazi, da ne pridejo od kod neopaženi sovražni brodovi. — Lastovo je iz vseh otokov najbolj oddaljeno od Dubrovnika, okoli 20 milj. Ima več pristanišč, je zelo plodno in zdravo, ljudje so krepki, love velike ribe in koralje, ki jih je mnogo okoli Lastova.

To je Dubrovnik v dobi svoje največje moči in slave. V tej dobi je rastel v njem mladi Gundulič (roj. 1588.) in v tej dobi dosega tudi njegova literatura svoj višek.

L. 1667. pa je prišla katastrofa — strašen potres je uničil na veliko sredo 6. aprila ob 9. zjutraj cvetoče mesto. Ljudstvo je bilo v cerkvah: zidovje se je zazibalo, cerkve so se sesule, dvorce je podsil pod seboj zborujoče senatorje, obzidje je pokalo, gora Srgi se je zganila, valovi so se vzpeli iz morja — v nekaj trenutkih je bilo vse razvalina: ogromno bogastvo in našeto dragocenih umetnosti je ležalo pod razvalinami. Pravijo, da se je rešilo le pet sto ljudi.

Potres se je naslednje dni ponavljal. Nastal je požar: namesto rešiteljev so prišli tatovi: tudi beneški lev je prišel, da je z zadovoljstvom videl na tleh svojega davnega tekmeča. Le počasi se je v poznejših letih začel dvigati Dubrovnik iz svojih razvalin: pri tem je trpel tudi njegov narodni značaj.

Ko je Napoleon I. 1797. napravil konec ponosni beneški republiki, je 10 let pozneje porabil tudi Dubrovnik

porazdelil duševne sile Slovencev med Slovenijo in neodrešenim ozemljem bi ne bil v današnjih dneih vstal naš problem, ki ga najbrž ne bo mogoče rešiti z onim uspehom ki ga zahtevajo kulturne in politične razmere naših bratov v Italiji.

Ne bo ga mogoče rešiti, ponavljamo, vsaj v oni meri ne, kakor je sugerira neznani pisec prej že omenjene novice. Piše se namreč doslovno: »Slovenici, tja pristojni (v Jul Ben.) bi lahko uspešno delovali na domačih tleh in za to bi marsikdo ki služi sedaj v Jugoslaviji, prav storil, da bi se povrnil domov«.

Pisec teh vrstic očividno ne pozna razmer v Italiji; najbrž ni v zadnjih treh letih opazoval »de visu« življenja, ki je sojeno našim bratom za mejo. Mi, ki to pišemo in ki (to izrecno povdarjamo!) še danes živimo v Italiji in se udeležujemo ne samo v svojem življenjskem poklicu ampak v še večji narodno-kulturnem delu naših bratov v Primorju stavimo g. pisca tole vprašanje: Kako naj se Primorci povrnejo zopet na svoja službena mesta? Kdo jih bo Italiji sprejel? In če jih kdo sprejme, kako naj uspešno delujejo za slovensko stvar?

K prvemu vprašanju je že sam napisal nekaj odgovor, ko svetuje naj se izvrši posredovanje glede namestitve na primorskem ozemlju potom jugoslovenske in italijanske vlade. Naiven predlog, ki nam dokazuje, da njegov duševni oči ne dosegajo ne pozna šovinistične duševnosti italijanskih vladnih krogov ki so v zunanji politiki vredni sinovi velikega Machiavellija, v sami državi svoji pa spretni zatiralci narodnostnih manjšin, ker vedo, da oni niso kot država poklicani za to da bi reševali vprašanje narodnega obstoja slehernega fragmenta tujerodnih elementov v veliki Italiji. En primer za to. Vsled intervencije merodajnih slovenskih krogov, da bi se dovolil prihod primorskega izseljenega učiteljstva, se je vlada postavila na tole dvoumno (pravza) prav iz njenih vidikov edino pravilno) stališče: Vsak učitelj naj vlož tozadevno prošnjo, v nji naj opiše točno vzroke svoje izselitve, svoje delovanje v tujini itd. O zopetni namestitvi v velikem številu ne more biti niti govora, pač pa hoče vlada presoditi vsak slučaj posamezno in potem odločiti. — Kdor ima razum na pravem mestu, bo črpal iz teh besed svoj nauk. Kdor ga pa nima bo še za naprej polnil predalec listov z otroško — naivnim besedičenjem.

Kak odgovor naj pa dobimo na zadnje vprašanje: Kako naj se ti »ubežniki« uspešno udeležujejo v Italiji za narodno stvar? Morda v uradih, kjer mečejo že danes vse slovensko spisane prošnje in druge spise s tako doslednostjo v koš, da bi jih mogli zato vztrajnost zavidati še celo barbarski Nemci? Morda pri strankah z občevarjem v domačem jeziku, katerega raba je celo na stopnjiših posameznih državnih uradov tako neprijetna in nezaželjena da je treba precejšnjega osebnega poguma pri naših ljudeh, če vztrajajo v obrambi lastnih jezikovnih pravic? Morda pa v zunanjem zasebnem življenju, kjer se bodo ti »spokorniki« lahko udeleževali lepe tekme kulturnega delovanja med narodom? O, ironija slučaj! Ni minil niti dober mesec, ko so italijanske oblasti strogo kaznovale takalega misionarja kulture, ki je v

za svoj boj proti Rusiji. Dubrovnik je mnogo trpel v tem smrtnem boju. Ko je bila operacija izvršena, je bil po isti usodi združen s Ljubljano. Prvič v zgodovini. A to je bila nova zgodovina, ki je kazala nova pota: Ljubljana je bila glavno mesto Ilirije, a Dubrovnik je bilo glavno primorsko mesto in priključeno bivališče Marmontova. Takrat se je prvič potegnila črta od Alp do Lovčena in to je imelo biti podlaga nadaljnjega razvoja.

Tuja sta si bila takrat Ljubljana in Dubrovnik, dasi sta bila stebra mladega ilirskega kraljevstva, tuja sta si bila po duhu in misli, dasi sta si bila po jeziku sorodna, eden vzgojen v italijanskem duhu — dva neznanca, eden je pravkar prišel v robstvo, drugi svobode niti poznal ni — tuja sta si bila in francoski jezik in tuja državna ideja ju ni mogla združiti. Treba je bilo stoletja, da sta se spoznala. Ilirija je prešla kakor trenutke in njena misel je le razsvetlila pogled v bodočnost. Živeli smo že sto let v isti tuji državi in smo si v nji skoraj ostali tuji. Daleč je bila Ljubljana od Dubrovnika.

Danes pa se razkriva preteklost pred nami in nova pota nek vodijo skupaj v svet; za nami leži na Balkanu jugoslovenska svobodna država, ki ji je Dubrovnik ob morju toliko časa čval svobodno mesto. Kje so Turki, kje so Benečani, kje je zmaj, kje je lev? Danes ni treba sedem bander: svobodno plapolja jugoslovenska trobojnica iznad forta Sv. Lovrijenca in ob njem se penijo kipec valovi našega morja. Vsa ta starodavna zgodovina v podnožju Srba se ti zdi, da sanja o pričakovanju nečesa novega, volikega. (Konec.)

izven službenem času intenzivno posvečal svojo skrb delovanju med narodom. Če še ni dovolj razjasnitve, naj omenim, da so tam na razpolago vladnemu aparatu za informacijsko in policijsko službo ne morda samo policisti po poklicu ampak tudi slavnoznani fašisti in končno v več slučajih vohuni in izdajice v lastnih vrstah. Takšna je torej resnica, ki morda ni bila še znana piscu gori omenjenih vrstic! Poglavlje o medsebojnem delovanju jugoslovenske in italijanske vlade v tem vprašanju pa je tako interesantno in poučljivo, da bi se morali baviti z njim kar v posebnem članku. Predlog, ki ga je vrjel pisec s tako bravuro v svet, mu že sam na sebi dokazuje, da se njegov duševni oči ne ob razvoju političnih dogodkov, ki so se odigrali med Italijo in Jugoslavijo v zadnjih 3 letih in se bodo odigrali morda tudi za naprej, ni prav nič naučil. Le to naj omenimo mimogrede. Ko sklepata dva kontrahenta medsebojno pogodbo v tej in tej reči, je treba za nje resnično izvršitev obojestranske odkritosrčnosti in moštosti. Kaj naj pričakujemo v danem slučaju? Pa je še druga možnost pri tej stvari! Kontrahenta, ki je neodkritost, lahko s silo prisilimo, spoštuj svoje obveznosti. V danih razmerah je ta teza neizvedljiva.

Naj preidemo sedaj iz negativnega razlaganja v vode realnega pozitivizma, da postavimo rešitev tega važnega vprašanja, zaradi katerega smo napisali v današnjem članku par misli, na tla praktične izvršitve.

Politične vesti.

— Dr. Korošec in soc. demokrati. Na mariborskem shodu je dr. Korošec nastopil tudi proti soc. demokratom. Naglašal je: Socialna demokracija ni zadavila kapitalizma, kakor je obljubovala, pač pa je postala prijateljica tiste vlade, ki podpira kapitalizem. Zato je vlada ne preganja kakor komuniste, nego jo še podpira. Izročava ji denar in domove, kar je konfiscirala komunistom. Teza vlada ne da drugim strankam, nego samo soc. demokratični stranki. Kogar pa vlada podpira, mora ji biti že prijeten. Vlada se torej naših soc. demokratov nima nič bati in ne boji se njihovega boja proti kapitalizmu. Toda želodec stranke, ki je iz vladno hrano prenasičen, nikdar ne deluje dobro med ljudstvom, tudi ta ne bo...

— Pokret za organizacijo radikalne stranke v Sloveniji. Pred tedni smo poročali, da se je vršil v Kočevju sestanek, ki je imel namen izvršiti priprave za ustanovitev radikalne stranke, ki bi se naslanjala na srbsko radikalno stranko. Priznati moramo, da temu pokretu nismo pripisovali velikega pomena. Kakor pa se zdi, stvar vendarle ni brezpomembna. Kakor smo izvedeli, se je namreč preteklo nedeljo vršilo v Kočevju zborovanje, na katerem se je oenovala krajevna organizacija narodno-radikalne stranke. Po poročilih, ki smo jih dobili od našega zaupnika, je bil izvoljen za predsednika te organizacije dr. Ivan Sajovic, za podpredsednika Vitold Biskupsky, ravnatelj Trboveljske premogokopne družbe v Kočevju, za tajnika Fran Kratner, davčni upravitelj, za blagajnika Martin Čadež, davčni izterjevalec, za odbornike, odnosno namestnike in preglednike pa Anton Butina, trgovec, Karel Urbančič, pekovski pomočnik, Gabriel Reven, davčni nadupravitelj, Ivan Lesjak, okrajni gozdar, inž. Fran Jenčič, okrajni gozdni nadkomisar, in Fran Vidic, zasebni uradnik. Beležimo stvar po dolžnosti kroničarjev.

— Na strani Radića. Dr. Korošec je na svojem mariborskem shodu priznal, da je njegova stranka podpirala Radića, ko so se Hrvati borili proti sedanemu sistemu, vendar njegova (SLS) stranka se ne mara še izkrcati. Izkrca se šele, ko bo njena ladja zato močna dovolj. Kdaj pa to bo?

— Nov list Stojana Protića. V radikalnih krogih je razširjena vest, da začne v kratkem Stojan Protić z disidentom radikalcem dr. Ivančcem izdajati nov radikalni dnevnik, ki bo glasilo radikalnih disidentov. V zmernejših krogih presojajo to vest bolj pesimistično. Od druge strani pa tudi javljajo, da se je Stojan Protić napram dopisniku sarajevskega »Jugoslovenskega lista« izjavil, da ne prične nikake politične akcije, dokler je kralj bolan.

— Iz diplomatske in konzularne službe. Iz Beograda javljajo. Na seji ministrskega sveta dne 30. avgusta so bili podpisani ukazi o umirovljenju nekaterih konzulov in uradnikov zunanjega ministrstva. Umirovljeni so: dr. Cerović, generalni konzul na Dunaju, Marko Djemović, generalni konzul v Odesi in Velizar Ninčič, poslaniški tajnik poslaništva pri Vatikenu. Dosedanji konzul v Zedinjenih ameriških državah g. Vladislav Savić je imenovan za generalnega konzula na Dunaju. Za generalnega konzula v Washingtonu pa je imenovan bivši tajnik poslaništva v Londonu dr. Pavle Tanović — Lebl.

— Naš proračun. Beograd, 31. avgusta. Finančno ministrstvo je pričelo generalno razpravo o celokupnem proračunu za proračunsko leto 1921/22. Razprava bo končana meseca septem-

ve. Za naše ljudi v Primorju t. j. za one, katerih delo na kulturno-socialnem polju je neobhodno potrebno za ohranitev naše nacionalne posesti, moramo vstvariti take pogoje da bodo lahko razvili svoje duševne zmožnosti v popolni materialni in moralni neodvisnosti od italijanskih vladnih in privatnih krogov. Rešiti jih moramo vsake odvisnosti, ustvariti moramo iz njih proste ljudi, ki bodo lahko na zunanji v okviru ital. zakona delovali nemoteno in brez strahu ter kakršnih že koli ozirov v prid ohranitvi našega duha in jezika v neodrešeni domovini. Ustvariti jim moramo trdno materialno pozicijo, rešiti jih moramo okov italijanskega službovanja in jih postaviti na lastne noge, da bodo kot prosti državljani Italije delovali v slovenskem duhu za slovensko stvar. Tej peščici pa lahko postavimo ob boko še nekaj »ubežnikov«, seveda najboljših duševnih sil, ki bodo mogli ob enakih pogojih in prilikah delovati z njimi za eden in isti cilj. Le če bomo problem slov. kulturnih delavcev v Italiji reševali v tej smeri, smemo upati, da bo naša narodna stavba na jugu obstala in kljubovala še hujšim viharjem kakor do slej in da bo z žilavostjo kraškega kamena čakala na uro rešitve...

In potem bomo lahko dejali, da je vseeno, ali pride rešitev v enem ali 50. letih, kajti naš rod tam dol bo trden ko kremen, ker ga bodo vodili in bodo nad njim čuvali svobodni, neodvisni in močni možje. J. B.

bra. Po razpravi bo proračun predložen proračunskemu odboru skupščine in na to plenumu iste.

— Preiskava proti atentatorjem na kralja. Kakor javljajo iz Beograda, je preiskovalni sodnik 30. t. m. zaključil sodno preiskavo proti atentatorjem na kralja Aleksandra. Od petnaestih aretiranih komunistov sta dva izpuščena na svobodo, proti ostalim 13 pa bo dvignjena obtožnica.

— Večno reško vprašanje. Dne 29. p. m. se je vrnila v Rim italijanska komisija za določitev meje med Italijo in Jugoslavijo. Komisija je izpremenila svoje dosedanje ime v komisijo za Reko. Njeno glavno delo je takorekoč končano, ker gre le še za majhen del meje med Italijo, Jugoslavijo in reško državo, to je v kastavskem okraju. Odprto pa ostane še vedno vprašanje baroškega pristanišča, katero žele Italijani privedi v kratkem do končne rešitve. To pa je mogoče samo z udeležbo zastopstva redne reške vlade. Te pa še vedno ni. Z italijanske strani se očita Rečanom, da zavlačujejo sestavo redne vlade, z reške strani pa se očita Italiji, da zavlačuje to rešitev v vedno večjo škodo reškega mesta. »Tribuna« je k reškemu vprašanju te dni izjavljala, da je prav zadnji čas, da se že to vprašanje dožene h koncu, kajti od premirja dalje so narasli stroški Italije za vrževanje Reke že več nego na eno milijardo. To je svota, ki ne bo nikdar vrnjena. List navetuje, da naj italijanska vlada pošlje na Reko moža, ki bo nastopil energično ter določil kratkoma termin, do katerega se mora sestaviti zahtevana redna vlada. Reški list »La voce del Popolo« pa govori dan na dan o reških bolečinah in težavah in zahteva od Italije slednjo pomoč za končno rešitev reškega vprašanja. Po mnenju vseh merodajnih Rečanov je zavlačevanje tega dela na italijanski strani. Pa najbrže poteče še precej časa, predno se bo mogoče sestaviti na Reki vlada, ali pa morda doživimo na Reki še presenečenja.

— Slovaški škofje gredo v Rim. Kakor javljajo »Lydove Noviny« pripravljajo slovaški škofje konec septembra romanje v Rim, katerega se bo udeležila tudi deputacija katoliške ljudske stranke s svojim voditeljem Hlilko.

— Madžari zopet — obešajo. Beograd, 30. avg. Včeraj so Madžari v Pečuju obesili tramvajskega kontrolorja, ki je v nekem procesu pričal proti tramvajskim delavcem, ki so člani kršćansko-socialne stranke. Madžari so tudi takoj aretirali 40 železničarjev, ki so se bili izjavili za svobodno banrjansko republiko.

Iz naše kraljevine.

— V spomin kralju Petru Osvoboditelju. Sarajevo, 31. avg. (Izv.) Na sinočnji seji mestnega sveta je občina votirala en milijon dinarjev za humanitarni fond v večni spomin na kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja. Velika svota se izplača po šestmilijonskih obrokih v petih letih. Zgradiči nameravajo kak humanitarni savod.

— Likvidacija pravosodnih odnosov na Hrvatskem. Dne 30. avgusta ob 17. je bila v pravosodnem ministrstvu seja pravnega odbora ministrov, na kateri so razpravljali o likvidaciji pravosodnih odnosov na Hrvatskem.

— Načelnik trgovinske agencije v Carlju. Za načelnika nove trgovinske agencije v Carlju je imenovan trgovec Gjorgije Grujić.

— Študentje Vranglove armade. Beograd, 31. avgusta. Vlada je dovolila, da sme 1000 ruskih študentov, ki so bili v Vranglovi vojski, častniki in vojniki, skozi našo državo potovati v

Češkoslovaško, kjer bodo nadaljevali študije na tamošnjih fakultetah.

— Razporeditev srednješolskih profesorov. Beograd, 31. avgusta. V prosvetnem ministrstvu je definitivno končana razporeditev srednješolskih učiteljev za vsa država.

— Podpora ruskim vojakom-beguncem. Beograd, 1. septembra. (Izv.) Ministrski svet je odobril kredit v znesku 420.000 D kot podporo ruskim oficirjem in vojakom-beguncem, ki stražijo v naši službi meje proti Avstriji in Madžarski.

Neodrešena domovina.

— Odgovor na dr. Wilfanovo interpelacijo. Na dr. Wilfanovo interpelacijo glede rabe slovenskega jezika je došel s strani državnega podtajnika Bevione odgovor, ki izjavja, da o rabi jezikov v odrešenih krajih še ni nikake veljavne določbe, pričakuje se ureditev jezikovnega vprašanja, doslej pa se drže uradi zahteve, da se k spisom v slovenskem jeziku zahteva tudi italijanski prevod. Načelo je, da je italijanska edini uradni jezik v državi in uradniki, ki bi znali slovensčino, so selo rredbi. Zahteva, da naj stranke prilagajajo italijanski prevod, je tako v korist strankam samim. — Ako se morajo prilagati prevodi, imajo slovenske stranke dvojno delo in stroške in

Telefonska in brzojavna poročila.

Kralj Aleksander na potu okrevanja.

— d. Pariz, 31. avgusta. Francoski in naši zdravniki so izdali dne 30. t. m. ta-le bulletin: Ker je stanje Nj. Vel. kralja Aleksandra sedaj popolnoma povoljno, se ne bodo več objavljali bulletini o njegovem zdravlju.

— d. Beograd, 31. avgusta. Ker se bolezen Nj. Vel. kralja vsak dan obrača na bolje, se smatra, da se bo Nj. Vel. vrnilo v Beograd v petnaestih dneh. Kralja bodo slavnostno sprejeli in bo ta dan ukinjena državna žalost. Pri tej priliki bo kralj podpisal veliko število ukazov o napredovanju, odlikovanju in pomiloščenju.

BOJ PROTI ROPARJEM V SANDZAKU.

— Prijeplje, 30. avg. (Izv.) V selu Bučje prijepljskega okruga sta se pojavila roparska poveljstva Husein Bosković in Mahanić. Proti njima so bili takoj odposlani v Bučje močni orožniški in vojaški oddelki.

— Beograd, 31. avg. (Izv.) Iz Plevlje javljajo: Orožniki so v Plevlju izsledili glasovitega roparja Naška Buška, ki se je udeleževal zadnjih srditih bojev v Sandzaku v okolici Komorana. Buška je bil uverjen, da ga v Plevlju ne izsleda. Vkljenjenega so ga pripeljali v Prijeplje. Potoma je močni eskorti pobegnili. Med begom je bil ustreljen.

OBMEJNI KONFLIKTI Z ARNAVITI.

— Beograd, 1. septembra. (Izv.) Iz obmejnih krajev ob Albaniji prihajajo vesti, da se tam dan za dnem vrše številni spopadi z Arnaviti, ki skušajo vdreti v naše ozemlje in tam ropati. Te tolpe so oskrbljene z italijansko municijo in orožjem. Te dni so bili hudobni boji. Naše straže so imele enega lahko ranjenega.

RUSKI KOZAKI - BEGUNCI.

— Beograd, 1. septembra. (Izv.) Iz Soluna je dospelo v našo kraljevino 250 donskih kozakov-beguncem. Sprejeti bodo v našo vojsko kot posebna straža ob albanski meji.

PEČUJSKI RUDARJI PREVZEMO DELO V BOSNI I SRBIJI.

— Osijek, 1. septembra. (Izv.) Iz Pečuha je v Osijek dospelo zelo mnogo rudarjev-beguncem s svojimi družinami. Vlada je sklenila, da zaposli te rudarje v bosanskih in srbskih rudnikih. Eden transport 300 oseb bo odšel v Banjaluko in Zenico, drugi 200 oseb pa v Srbijo, kjer bodo prevzeli rudarska dela.

„Narodni listy“ proti Stamboljskemu.

— d. Praga, 31. avgusta. »Narodni listy« ostro kritizirajo politiko bolgarskega ministrskega predsednika Stamboljskega, ki je uvedel v Bolgarski demagogijo in odkrito diktaturo. Intelektualni razredi in parlamentarna opozicija so popolnoma potisnjeni v ozadje. Stamboljskega metoda, ki davi intelektualne razrede, kateri hoče sporazum z Beogradom, je nekoliko podobna boljševiškim metodam.

S SEJE ZVEZE NARODOV.

— d. Ženeva, 31. avgusta. Poslujoči predsednik sveta zveze narodov Iži je poslal francoskemu ministrskemu predsedniku pismo, v katerem sporoča, da je v Ženevi zborujoči svet zveze narodov sklenil, da bo gornjo-šlesko vprašanje proučil.

— d. Ženeva, 31. avgusta. Svet zveze narodov je včeraj sklenil, da postavi člen 60 mirovne pogodbe z Madžarsko ter člena 10 in 11 mirovne pogodbe z Rumunijo glede varstva manjšin pod garancijo zveze narodov. Zastopniki Španije, Belgije in Brazilije so naznanili, da so njihove vlade ratificirale statut mednarodnega razsodišča.

Z REKE.

— d. Rim, 31. avgusta. Kakor poročajo listi, je bilo italijanskemu zastopniku na Reki naročeno, naj nastopi dopust in ustavi poslovanje poslaništva, dokler se ne sestavi lokalna vlada.

vloga je takorekoč italijanska. Za uradnika slovenska vloga ne pride v poštev, marveč samo prevod. Tako bi imela po mislih Italijanov slovenska vloga polagoma odpasti. Slovenci pa zahtevajo pravico za vlaganje slovenskih spisov in reševanje teh spisov v slovenskem jeziku. To mora biti!

— Dr. Wilfan glede vojaškega službovanja. V Trstu je bil italijanski vojni minister. Vršil se je sestanek s senatorji in poslanci Julijske Benečije. Navzoč je bil tudi dr. Wilfan, ki je v razgovoru o voj. službovanju izjavil, da se ne zahtevajo glede vojaškega službovanja nikaki posebni privilegiji, pač pa je v interesu službe, da bi se fantje držali pri vojakih v domači deželi in ako so poklicani v notranjost države, bi morali ostati skupaj. Moralo bi se skrbeti za to, da bi vsaj podčastniki in nekateri častniki govorili z njimi v domačem jeziku. Vojaska služba se ne sme izrabiti ne za hitro, ne za počasno raznarodovanje. Vojni minister je rekel, da bodo novinci iz novih provinc poslani v boljše garnizije.

— Primorcem iz neodrešenega ozemlja. Do 31. oktobra je še čas vlagati cenitve vojne škode. Kdor noče imeti stroškov za pravilno cenitev, naj vloži samo opis predmetov, ki so mu bili po vojni uničeni. Cenitve se vloga tudi pri oblastvih sedanega bivališča, pri finančni upravi ali davkarji. Ni hče naj ne zamudi prijavit škode!

Masarykovo pismo.

— d. Praga, 31. avg. Predsednik Masaryk je poslal kongresu za svetovno bratstvo v Pragi pismo, v katerem pravi, da je ta pokret in verska reforma v Češkoslovaški kulminacija ideje človečanstva, kakor so jo zamislili »Češki bratje« in kakor jo je izrekel prvi načrt za Zvezo narodov, ki ga je sestavil češki kralj Jurij Podjebradski, in ki je bil življenjsko delo Komenského. Na njeni zastavi je zapisan ideal človečanstva, ki temelji na privatni in javni svobodi. Jamstvo osebnih in političnih pravic, kakor tudi narodnih in kolektivnih je temeljni pogoj svetovne organizacije, ideje svetovnega bratstva, ki jo mora vtelesiti Zveza narodov s medparlamentarno unijo in mednarodnim svetovnim razsodiščem. Velešile Evrope in Amerike se vračajo službi človečanstva in so znatno dvignile svoj prestiž med narodi. Mali narodi bodo to akcijo živo podpirali, ker jim jamči mir in pravico.

Konflikt radi Zapadne Ogrske.

— d. Dunaj, 31. avg. Kakor javlja »Korrespondenz Weiss«, so avstrijski orožniki včeraj zasedli St. Margarethen, Slegersdorf in Rudersdorf. Kakor doznava »Korrespondenz Weiss«, je davi odšel bataljon državne brambe v popolni vojni opremi k Litvi pri Katzelsdorfu in opravlja varnostno službo ob stari meji. Vstali so pri Hofu v litvanskem pogorju prekoračili mejo.

— d. Budimpešta, 31. avg. (Radio Grič.) Ministrski predsednik Bethlen je izjavil novinarjem, da madžarska vlada hoče točno izvršiti trianonsko pogodbo ter da si hoče samo pridržati neko jamstvo za svoje zahteve napram Avstriji, ki znašajo 35 milijard kron. Diplomatska situacija Madžarske se ni izpremenila.

— d. Budimpešta, 31. avg. Soglasno s vladno izjavo pišejo budimpeštanski listi, da so dogodki v Zapadni Ogrski samo spontana manifestacija narodnega orgorčenja.

— d. Dunaj, 31. avg. »Neue Froie Presse« javlja iz Budimpešte, da je minister za zunanje posle grof Banffy podal svojo demisijo. Dokler se ne imenuje njegov naslednik, bo ministriki predsednik grof Bethlen vodil zunanje ministrstvo.

DEMISIJA MADŽARSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA.

— d. Budimpešta, 31. avgusta. Madžarski dopisni urad poroča iz Subotice: V vsem železnogradskem komitatu vlada v splošnem mir. Vladni komisar za Zapadno Madžarsko, grof Sigray, je carinsko stražo, ki se je svoj čas po določilih trianonske mirovne pogodbe umaknila na določeno črto, danes poslal na isto črto, ki jo ima zasedeno madžarsko orožništvo.

ANGLEŠKI LISTI O DOGODKIH V ZAPADNI OGRSKI.

— d. London, 31. avgusta. (Brezzično.) Listi poudarjajo, da so dogodki v Zapadni Ogrski naredili slab vtis na Angleskem, in izjavljajo, da zavezniki ne bodo dopustili nobene kršitve pogodbe, ki je podpisana, in da bodo, ako treba, storili energične korake, da se Avstriji zavaruje posest ozemlja, ki ji je bilo prisojeno.

Spominajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Jubij borca za osvobodjenje in ujedinjenje.

V petek dne 2. t. m. slavi svojo 70. letnico širok slovenski narod in v splošno spoštovanju g. polkovnik Janko Vukasović-Stiblj.

Janko Vukasović je eden tistih redkih naših mož, ki so se že v zgodnji mladosti navdušili za jugoslovensko idejo in ji posvetili vse svoje življenje. Rojen je bil 2. septembra leta 1851 v Vrtovinu v Vipavski dolini. Gimnazijo in realko je posejal v Gorici v času, ko je na Goriškem deloval nepozabni dr. Lavrič, ki je prvi jel oznanjati narodno in slovensko idejo. Kot gimnazijec in realce se je Vukasović navzel novih idej in postal navdušen narodnjak, ki se je z vsem žarom svoje mlade duše oklenil narodnih idealov. Leta 1869 je odšel na Reko v navtično šolo, naslednje leto pa je stopil v avstrijsko mornarico, kjer je ostal do 1. 1874, na kar se je vrnil v Gorico, kjer je stopil v službo pri finančnem inšpektoratu. Takrat je nastal na Balkanu krvavi ples. Na vseh koncih in krajih je vstajala slovenska raja proti turškemu gospodstvu in slovenska kri je tekla v potokih. Med slovensko mladino na Goriškem in na Kranjskem je nastal živahen pokret, ki je meril na to, da se organizirajo prostovoljne čete, ki bi naj odšle srbskim borcev za svobodo na pomoč. Razmere niso dovoljevale, da bi se formirale dobrovoljske čete, pač pa so pojedinci premagali vse ovire ter hiteli bratom na pomoč. Med temi je bil tudi Vukasović. Avgusta meseca 1. 1875 je v družbi z dvema istotako idealnima mladenčima Žvabom in Perozjem pobegnil v Srbijo in stopil v dobrovoljski korpus generala Stratimirovića. Oktobra istega leta se je odločil, da krene v Bosno v Kostanjico ter se pridruži vstaki čet vojvode Petra Mrkonjića, kasnejšega kralja Petra. Toda prav tiste dni je Mrkonjićevo četo zadela huda nesreča pri vasi Bojni. Zato je svoj prvotni namen spremenil ter krenil skupno z Aleksandrom Tomanom v Hercegovino. Tu je vstopil v vstasko četo vojvode Ljubibratića ter se udeležil vseh bojev, ki jih je imelo to hrabro vstasko krdelce v letih 1875 in 1876. Zadnjega leta je jel vstaski odpor iz raznih vzrokov pešati. Zato se je Vukasović odločil, da se zopet vrne v Srbijo. Vstopil je kot dobrovoljec v Drinski dobrovoljski korpus ter se udeležil bojev na Beljini, Rači, na Prokopu in na Majevici. Tu je bil prvič odlikovan s svetinjo za hrabrost. Takrat so prihiteli Srbom na pomoč tudi Garibaldinci, ki so tvorili posebno italijansko legijo. Na ukaz takratnega vojnega ministra generala Gruića je bil tej legiji radi znanja italijanskega jezika pridružen tudi Vukasović. V aprilu 1. 1877 je prestopil v kader redne srbske vojske ter služil v IV. porušnem batalionu, kateremu je bil komandant takratni kapetan Pavle Jurisic-Sturm, sedanjí general in upravní kraljevskih redov. V turški vojni 1. 1878. se je udeležil borbi pri Akpalki, na Suhodolu in pri Pirotu, kjer se je tako junaško boril, da je bil odlikovan z zlato svetinjo. To leto je postal tudi podporočnik. Nato so nastali mirnejši časi. Služil je po raznih krajih v Srbiji, leta 1884 pa se je odločil, da obišče svojo domovino. Čim pa se je vrnil v Gorico, so ga tamkaj aretirali, češ da je vojaški begunec. Izkazalo pa se je, da je bil amnestiran, zato so ga na intervencijo s srbske strani izpustili na svobodo. Naslednje leto je izbruhnila vojna z Bolgarijo. Vukasović je bil takrat komandant 8. čete 11. peh. polka. Udeležil se je vseh vojniških operacij ter bil v bitki pri Slivnici težko ranjen. Za hrabrost je bil tretjič odlikovan s »Takovski križcem«. Nato je služil po najrazličnejših garnizijah v Srbiji. Leta 1895 je bil imenovan za majorja, leta 1898 pa za podpolkovnika. Ko je napravil predpisani izpit je bil leta 1912 imenovan za polkovnika in za pomočnika komandanta dunajske divizijske oblasti. V balkanski vojni je bil postavljen za poveljnika stana pri vrhovni komandi in je kot tak sodeloval v vojni. Po zaključku mira je bil imenovan za komandanta celokupnega orožništva v Beogradu. V tej lastnosti ga je zatekla svetovna vojna. Leta 1914 je tri dni t. i. 15., 16. in 17. julija s svojimi orožniki ščitil Beograd. Z ostalo srbsko vojsko je leta 1915 preživel Kalvarijo umika preko Albanije ter se preko Valone rešil na Krk. S Krka je odšel v Solun, kjer je bil do leta 1918 komandant celokupne žandarmerije. Po sijajni srbski zmagi na solunski fronti se je na jesen vrnil z zmagovito srbsko armado v Beograd. S to zmago je bila osvobodena tudi ožja njegova domovina. Vukasović je hotel domov in bil imenovan za pomočnika komandanta Dravske divizijske oblasti generala Smiljančiča v Ljubljani. Naslednje leto je bil premeščen v istem činu v Valjevo, od koder se je zopet letos vrnil v Ljubljano na službo pri dravski divizijski oblasti. V vseh vojnah, ki so jih je udeležil, je bil odlikovan petnajstkrat. Leta 1917 je bil obsojen na smrt, in sicer in contumacia. Obsojen je bil na smrt kot veleizdajnik in sicer od — avstrijskega vojnega sodišča. Služil je svoji jugoslovnski domovini polnih 46 let in je v naši vojski, ako izzamemo enega starejšega generala, najstarejši oficir. Ves ta čas dolgega in trudopolnega službovanja pa ni imel niti ene kazni, kar je redkost, ki jo je treba rosebe zabeležiti.

Vukasović pa ni bil samo vojak, ki se je z mečem v roki boril za svoje

ideale, marveč je bil tudi marljiv delavec na narodnem in političnem polju. Povsodi, kjer je služboval, je širil slovensko vzajemnost in se predvsem trudil, da seznani srbsko javnost s slovenskim delom jugoslovnskega naroda. V tem smislu je predvsem deloval v krogu svojih stanovskih tovarišev. V Beogradu, Negotinu, v Prokuplju in drugod je imel predavanja o slovenski vzajemnosti in o zgodovini in težkih borbah slovenskega ljudstva. S tem je dosegel, da so se prav srbski častniki med prvimi začeli intenzivno zanimati za Slovence in za slovenske odnose. Učil jih je slovenskega jezika, ki so se v kratkem popolnoma odumirale v oficirskih družbah in budile in vzdrževale ljubezen do slovenskih bratov. Leta 1908. je priredil naš Janko izlet srbskih oficirjev v Slovenijo. Bilo je to v času najhujšega klerikalnega terorizma, ko je Susteršič najhujše vihtel svoj bič nad vsemi, ki so mislili narodno ter se zavzemali za jugoslovnsko edinstvo. Takrat je privedel v Ljubljano kakšnih 30 mladih oficirjev, ki jih je ljubljansko narodno občinstvo sprejelo z največjim navdušenjem in z vso bratsko pripravnostjo. Vsi ti izletniki ki so se odurjeni vrtnili v svojo domovino in postali požrtvovalni razsadniki čim na tešnejšega zblivanja s svojimi slovenskimi brati. Živeč v Beogradu in po drugih srbskih mestih je veljal Vukasović kot nekaj slovenski konzul. Vsa Slovenec, ki je prišel v Srbijo, se je obrnil nanj in je našel v njem zaščitnika in podpornika. Vsem tistim, ki so v najtežjih časih našega

robovanja, ko je dr. Susteršič in njegova klika takorekoč z ognjem in mečem preganjala jugoslovnsko svet, romali kakor v Meko v svobodo. Bil je, da si pridobe novih moči za bojo, bo Vukasović še v živem pomenu, s kakšno ljubeznijo jih je sprejemal in s kakšnim oduševljenjem jih je utrjeval v veri, da zasije žarko solnce svobode tudi Slovence in da jim donese v doglednem času to svobodo Srbija.

In ta njegova prorokovanja, ki so izvirala iz trdnega notranjega prepričanja, so se uresničila morda preje, kakor je pričakoval sam. Danes je njegova domovina, ki jo je 1. 1875. ostavil, hropeč v težkih tujinskih okoliščinah in verigah, svobodna. Večer njegovega življenja obseva zarja svobode. In ako ga naš narod sedaj vpraša, kje si bil in kaj si delal, Janko, lahko z zadovoljenjem in ponosom pokaže na svoja dela, ki so mnogo pripomogla k temu, da vsaj del njegovega naroda sedaj diše svobodni zrak. Na ves! Ožja njegova domovina še sicer ječi v sponah robstva, toda tudi zanjo bo prišel veliki dan, ko se združi v svobodi z materjo Veliko Jugoslavijo, ako bo imela mnogo takšnih vernih, požrtvovalnih in navdušenih sinov, kakor je bil Vukasović.

Zivel, Janko Vukasović, še na mnoga leta! Dal Bog, da bi, posnemajoč njegov vzgled, vznikle v nas legije enakih borcev za osvobodjenje in ujedinjenje, pa bo strla veriga tudi solčna Goriška in Vipavska!

Dnevne vesti.

V Ljubljani 1. septembra 1921.

— **Protektorat Ljubljanski velikega sejma** je prevzel ministar za trgovino in industrijo dr. Mehmed Spaho, ki prispe v Ljubljano skupno z ministroma dr. Kukovcem in dr. Krizmanom z zastopniki vojnega ministra ter s strokovnimi načelniki, jutri v petek opoldne z beograjskim vlakom.

— **Trgovinski min. dr. Mehmed Spaho** pride jutri v petek, dne 2. septembra ob pol 12. dop. v Ljubljano. Trgovinski minister odpravi Ljubljanski veliki sejenj. Z njim potujejo trije ministerialni uradniki: Minister dr. Spaho ob priliki svojega bivanja v Ljubljani namerava v spremstvu načelnika tukajšnjega oddelka trgovinskega ministra g. dr. R. Marna ogledati industrialna podjetja v Sloveniji. Minister dr. Spaho je po svojem poklicu tajnik trgovske in obrtničke komore v Serajevu. V serajevski komori je bil tajnik takoj od početka njene ustanovitve. Gospod minister slovi kot izvrsten strokovnjak in točen poznavalec gospodarskih potreb. Slovenska trgovina, industrija in obrt z velikim zadovoljenjem in s srčno radostjo pozdravljajo prihod trgovinskega ministra v Slovenijo. Naš narod zlasti naši trgovski in obrtniki krogi z odkritim veseljem pozdravljajo dejstvo, da se je trgovinski minister odzval drage volje povabilu prirediteljev Ljubljanskega semnja in da prihaja osebno otvarjati našo prevažno, velikopotezno za: snovano prireditev, koja je prva svoje vrste v naši domovini. Za naša gospodarska prizadevanja in naše gospodarske potrebe je največjega praktičnega pomena, da izpoznavo naše prilike osebno možje, kateri načeljujejo strokovnim ministrstvom. Gospodu trgovinskemu ministru in njegovim strokovnim sodelavcem v trgovinskem ministstvu izrekamo ob njegovem prihodu pristočno dobrodošlico. Naša iskrena želja je, da se ves čas svojega bivanja med nami v Sloveniji počutijo kakor med svojci in brati.

— **Iz Zagreba** pridejo na Ljubljanski veliki sejenj pokrajinski namestnik za Hrvatsko in Slavonijo g. Juraj Demetrovič s soprogo, šef oddelka ministarstva trgovine svetnik Hutter, delegat trgovske in obrtne komore, predsednik Saveza industrialca S. I. Aleksander, banski svetnik prof. dr. Be. lošević za Savez trgovca; dalje pride korporativno predsedstvo Saveza hrvatskih obrtnika, predsedstvo hrvatskog Radića, odposlanci Visoke šole za trgovino in promet trgovske akademije in tehniške srednje šole. Zastopane bodo redakcije vseh večjih dnevnih in strokovnih listov. »Jugoslav. Lloyd« izda posebno izdajo, posvečeno izključno Ljubljanskemu velesejmu. Vsebovala bo opise najvažnejših obrtnih panog.

— **Za dr. Ivan Tavčarjeve jubilejne kamne** so nadalje darovali: Jadranska banka 3000 K. Kreditni zavod za trgovino in industrijo 2000 K. Slovenska eskomptna banka 1200 + 600 = 1800 K. Dalje po 1000 K: Ivan Grobelnik, H. Maire (Suttner) in J. Kopač; drug, Jos. Gorec 800 K. Po 600 K: J. Bonač (200 + 400), Fr. Krapež (200 + 400) in Janko Popović. Po 400 K: dr. J. Azman, Dular & Fabiani, Robert Kollmann, Peter Kozina, Ant. Krisper, Jos. Perdan, inž. Polak, J. Predović, Prohaska - Belič, pivovarna »Union«, Jak. Zelaznik in družene opekarne,

— **300 K:** Br. Novaković (100 + 200), Isna trgovina »Sava«, Fr. Stupica in Viljem Treo. Po 200 K: Tomaž Bizilj (100 + 100), dr. Bole, Fr. Čuden, Gregor & Verlič, Hadžet & Koritnik, »Jadranc«, Kalmus & Vidic, J. Korečan, J. Krivic, K. Pečenko (40 + 160), R. Ranzinger, J. Samec, Ivo Schuster, Peter Sterk, Ubald Trnkoczy, Fr. Zajc, »Zgodovinar« in Zalta & Zilič.

— **Trošarina na sodavico** je ukinjena, kakor nam poročajo, z današnjim dnem.

— **Udeleženci kmetskega praznika.** Živnorojske razstave in koniske dirke, ki bo na Bledu dne 8. septembra 1921. dobe polovično vožnjo po vseh progah južne in državne železnice.

— **Legitimacije za polovično vožnjo** se dobe pri Kmetijski družbi v Samostojni, Turjaški trg 3. in pri tajništvu Samostojne Kmetijske stranke za Slovenijo v Ljubljani, Kongresni trg 9.

— **Uradne ure pri delegaciji ministarstva financ.** S 1. septembrom t. l. so se pri delegaciji ministarstva financ in tej podrejenih oblastih in uradih v Ljubljani zopet vzpostavile prvotne uradne ure, to je ob delavnikih od 8. do 12. predpoldne in od 15. do 18. popoldne.

— **Razpisane službe.** Razpisano je mesto šef - zdravnika v državnem zdravilišču v Topolšici. Interesentje se opozarjajo na razpis v »Uradnem Listu«. — V okrajnem glavarstvu Novo mesto je več praznih mest okrajnih babic. Interesentje se opozarjajo na razpis v »Uradnem Listu«.

— **Natečaj za pohištvo** Dijaškega doma v Zagrebu. Dijaški dom visokosolcev v Zagrebu odda napravo pohištva najboljšemu ponudniku. Pismene ponudbe do 15. septembra. Rok za izvršitev do 15. novembra t. l. Pohištvo obsega 136 velikih omar, 12 manjših, 8 malih, 308 posteli, 308 nočnih omari, 140 etažer 30/60, 8 etažer 38/58, 136 miz z dvema predalom, 12 z enim predalom, 8 s tremi predali, 148 umivalnikov 60/60, 8 umivalnikov 60/88, 156 okvirjev za zrcala. Podrobnosti so dobe na visoki tehnični šoli v Zagrebu.

— **Iz Mežice.** Uprava rudnika v Mežici je naklonila po posredovanju g. svetnika in sekretarja Cihelka za izlet šolarjev šole v Mežici v Maribor 2000 kron. Kakor se je lahko sodilo iz povpraševanja Mariborčanov, je bil to menda prvi šolarski izlet iz koroške granice in ostale Slovenije v našo granično mesto. Izlet sta vodila g. Lojzka Vreček in g. Möderndorfer. Zanimanje od strani učencev je bilo jako živo — ravno tako pa tudi od Mariborčanov. Ko so malčki zapeli »Sokolsko himno« in »Slovenski smo fantje«. Proti izletu so delovali naši SLS-rij. Krajni šolski svet, ki je že zmiraj po milosti bivših SLS oblasti klerikalni, je argumentiral zabranitev izleta z geslom: SLS kmetov je nas eno četrtino (zato pa imajo vse člane razven tene iz SLS!) mi rabimo delavce, ako pa gre mladina na izlet in vidi tuje kraje, potem nimamo delavcev. Izletnikov je bilo 40.

— **Iz Črnomlja.** Zadnje nedeljo spremili smo k večnemu počitku vrlega, v visoki starosti umrlega meščana g. Jožeta Stariha. Lep pogreb je pričal o njegovem ugledu in spoštovanju. V časih našega narodnega prebujenja, ko je bilo zlasti med meščanstvom še malo narodne zavednosti, je vstopil v kolo narodnih delavcev. Bil je med prvimi člani pred več kot 50 leti ustanovljene Čitalnice in z navdušenjem se je udeleževal njenih prireditev. Kumoval je Gasilnemu društvu, čegar nad vse marljiv in vester obrtnik je bil. Ko so nemškutarji gospodarili in ošabno dvigali glave v Sloveniji, ni nikdar omahoval, na nobenem volišču ni monikal in njegov glas je vedno veljal narodnonapredni stvari. Srečen je bil, ko se je po razulu stare Avstrije porodila naša lega

Jugoslavija, katere zvest sin je bil do zadnjega dihla. Svoji družini je bil dober in skrben oče. Bil je mož, kakoršnih bi mnogo potrebovala naša domovina. Blag Ti spomin, stari tovariš!

— **Skraina nemčurska predznost** v Sošanju. Pišejo nam: Bolj zagriženega nemčurskega gnezda, kakor je Sošanji, ga menda ni na Slovenskem. Ob smrti našega kralja Petra ni niti jeden sošanjskih nemškutarjev razobesil črne zastave ali se udeležil žalne službe božje. Redno prireajo skupne sestanke, pogostoma z raznimi bratci iz Nemške Avstrije in Madžarske. Pojejo vsenemške pesmi in ob šampancu dajejo duška svojim germanskim čuvstvom. V nedeljo, 28. pr. m. je sedel cvet tukajšnjih germanov v »Unionu« skupno z gosti iz Avstrije in Madžarske. Ko je prišla slovenska družba, so jo izpizvali s »Heil« klici. Ko so zarezali med Slovenci Srbe, so začeli peti tudi madžarsko. Peli so tudi »Wien, Wien, nur du allein« hoteč na ta način v največji meri pokazati svoje protidržavno mišljenje. Slovenci so jih posvarili. Nemci na so razsirnjo pograbili za stole. Red so kmalu napravili Srbi. V omenjenem lokalu se že dalje časa zbiraio razni protidržavni elementi, ki kujejo naklepe proti nam vsem. Svoje počette krijejo z društvenim imenom »Sportverein«. Voditelji nemčurske gonje so iz Woschnagovega gnezda: Mravljac, Wrentschur in drugi. Pristojne oblasti naj se zga-nejo in naj nastopijo proti tem ruvarskim elementom tako, kakor se spodobi v državi, ki hoče biti trdna in ki hoče živeti. Ne moremo se prečuditi, da se še dobi koga med Slovenci, ki jemlje nemčurje v zaščito!

— **Delovanje držnih uzmovičev** v Udmatu. Uzmoviči so preložili svoje delovanje na novo polje. V nedeljo ponoči so pobrali pri več strankah kletke in tudi ptice. Popoldan sta ogledovala dva fantalina hiše, pri katerih imajo sedaj vsled vročine kletke in ptice na dvoriščih. Ta dva fantalina sta povpraševala pri ogledu po kosteh, češ da sta prekupeca. Ker sta po zunanosti poznana, se pozivata, da vrmeta kletke, ker se bode drugače podala proti njima ovdaba.

— **Popravek.** V izkazu o dr. Tavčarjevih obrambnih kamnih je izkazana tvrdka »Schwarz & Bizjak«, pravilno bi se moralo glasiti »Schwab & Bizjak«.

— **Narodno gospodarstvo.** Tiskarski škrat je nam včeraj v rubriki »Narodno gospodarstvo« priteknil k notici »Nemška marka«, ki se končuje s stavkom: Zlato je tedaj stalo 700 in dolar 200 K. konec notice »Tujski promet«. Konec notice »Nemška marka« od 54 vrste od zgoraj do konca, ki se završuje s stavkom: »Zlasti sedaj ko se mu bliža zopet nov draginski val vsled padle denarne sile« spada torej k notici »Tujski promet«.

— **Za dunajski mednarodni sejenj** se dobivajo potrebne sejmске legitimacije, ki med drugim upravičujejo tudi do polovične vožnje na avstr. železnica-h in plačanja le ¼ pristojbin za avstr. vizum, pri »Jugosl. transportnem in prometnem d. d. prej S. & W. Hofmann« v Selenburgovi ul. 4. (Spedici-ja F. & A. Uherj).

III. skup. jugoslov. lekarskega društva.

V dnevih od 7. do 10. septembra t. l. se vrši v Ljubljani III. skup. jugoslov. lek. društva v Ljubljani s sledečim sporedom:

7. septembra: Ob 11.28 sprejem došlih gostov na glavnem kolodvoru. Ob 17. predposvetovanje referentov za zdravniški red v Narodnem domu. Ob 21. pozdravni večer v veliki dvorani Narodnega doma.

8. septembra: Ob 9.11 otvoritev občnega zbora jugoslov. lek. društva v veliki dvorani Narodnega doma. Za dame: ob 10. sestanek pred Nar. domom. Ob 15. do 17. nadaljevanje občnega zbora, oziroma pričetek predavanj o »Tuberkuloza v Jugoslaviji«. Ob 21.: čajanka v Kazini.

9. septembra: Od 9. do 12. nadaljevanje predavanj. Za dame: ob 10. sestanek pred narodnim muzejem in obisk muzeja. Ob 15. do 17.: kot dopoldan. Ob 15.: zborovanje blaginjskih zdravnikov za Slovenijo v mali dvorani. Ob 17.: obisk velikega semnja.

10. septembra: Od 8. do 10.30 nadaljevanje in zaključek predavanj. Ob 12. skupni izlet na Bled in Bohinj in Rog. Slatino. Občnega zbora in drugih prireditev se morejo udeležiti le člani Jugoslov. lek. društva, oziroma zdravniki, ki so člani koga pokrajinskega zdravniškega društva in so plačali predpisani prispevek 30 din. Vsak udeleženec ima pravico do polovične vožnje na vseh progah državne in južne železnice za osebne in brzojavke za enkratno vožnjo v Ljubljano in nazaj v dnevih od 5. do 14. septembra, če se izkaže pri blaginji oziroma železniškemu osebju z v ta namen izdanimi legitimacijami, ki so se razposlala priglašnim udeležnikom. Polovične vožnje so dovoljene tudi za projektirane izlete.

Nujno priporočamo vsem udeležnikom, da pridejo v Ljubljano 7. t. m. le z brzovlakom, ki pride ob 11.28 na glavni kolodvor, kjer se bo vršil sprejem. Na kolodvoru bodo čakali avtomobili in vozovi, s katerimi se odpremo došli gostje v svoja stanovanja. Stanovanjski odsek bo posloval na glavnem kolodvoru 7. popoldne tns. dopoldne. Vsem udeležnikom se priporoča, da se takoj po prihodu v Ljubljani zglastijo v tajniški pisarni v Narodnem domu, kjer dobijo znake in legitimacije ter vse druge informacije, ki se tičejo zborovanja.

Prireditveni odsek. Ljubljana 31. avgusta 1921.

Najnovejša poročila.

Ultimat Madžarski.

Jugoslavija in Češkoslovaška dobila mandat za intervencijo!

— Dunaj, 1. septembra. (Izvirno.) V dunajskih parlamentarnih krogih smatrajo, da ni izključeno, da Jugoslavija in Češkoslovaška dobite kot signatarni vlasti od velevlasti mandat, da zaradi Zapadne Ogrske aktivno intervenirate.

— Dunaj, 1. septembra. (Izvirno.) Tukajšnji diplomatični krogi pričakujejo, da bo poslaniška konferenca zaradi Zapadne Ogrske v Budimpešti napravila diplomatske korake ter od Madžarske potom ultimata zahtevala, da strogo izvede določbe trianonske pogodbe. V slučaju, da bi demarsa zavzeznikov ne imela popolnega uspeha, prejmete Jugoslavija in Češkoslovaška mandat proti Madžarski z oboroženo silo nastopiti.

— Praga, 1. septembra. (Izvirno.) Češkoslovaška vlada je naročila svojemu zastopniku v Parizu, da objavi vrhovnemu svetu, da češkoslovaška stoji na stališču brezpozojne izvedbe trianonske pogodbe. Češkoslovaška in Jugoslavija ste odločeni intervenirati z oboroženo silo proti Madžarski v slučaju, da dobite ta mandat od vrhovnega sveta. Češkoslovaška vojska je pripravljena, Ravnotako jugoslovnska. V tem slučaju zasede Jugoslavija Pečuh.

— Dunaj, 1. septembra. (Izv.) Položaj v zapadni Ogrski se ni spremenil. Avstrijska žandarmerija je dobila povelje, se strogo držati odredb medzavezniške vojaške komisije.

— Dunaj, 1. septembra. (Izv.) Listi priobčujoče izjavo angleškega polkovnika Gosseta o spopadih v Zapadni Ogrski. Polkovnik Gossset obtožuje poveljnika madžarskih čet in orožništva groso Osterburga besedolomstva. V nedeljo je bilo odrejeno, da Madžari izpraznijo Avstriji priznano ozemlje, na kar je zasede avstrijsko orožništvo. Osterburg mu je dal besedo. Tekom noči pa so bile orožniške postaje ojačene z rednimi četami in tolpmi. V svoje veliko začudenje je opazil ta ojačanja pri Smarieti, Rustu in Siegen-dorfu. Avstrijskega orožnika Traknerja je ustrelil madžarski poročnik Besser, ki je teroriziral prebivalstvo, da molči o tem dogodku.

— d Budimpešta, 31. avg. Vrhovni vladni komisar grof Sigray je tekom današnjega dne stavil generalom medzavezniške vojaške mislije vprašanje, ali ne smatrajo, od govarjajoč želji prizadetega prebivalstva, za umestno, da se v občine prvega izpraznjenega pasu zopet pošlje madžarsko orožništvo, da se preprečijo izgredi. Po sporočilu grofa Sigraya bi se poslala v vsako občino po dva orožnika, ki bi se pri prvem pojavu avstrijskega nasilja takoj umaknila, do tedaj pa bi skrbela za vzdrževanje reda. Uveljavljenje take odredbe zavisi od odgovora vojaške mislije.

NAŠA DRŽAVA IN PODONAVSKO BRODOVJE.

— Beograd, 1. septembra. (Izv.) Posebna medzavezniška komisija, ki ima nalogo urediti razdelitev podonavskega trgovskega brodovja med interesirane države, je naši vladi javila, da naj naša država ali odkupi ali pa vrne sledečo trgovsko ladjo: 4 parnike, med njimi »Vojvoda Mišić« in »Knez Pavle« ter 52 vlačilcev. V interesiranih krogih je ta zahteva napravila nepovolen vtis. Soglasno povdajajo, da je to brodovje dobila Jugoslavija kot vojni plen.

ZAKONODAJNI ODBOR.

— d Beograd, 31. avgusta. Dne 2. septembra se bo vršila seja četrte sekcije zakonodajnega odseka, ki ima pretresati zakone in uredbе ministrstev za pravosodje, verstvo, vojne in zunanjih poslov ter ministrskega sveta. Sekcija še ni odredila dnevnega reda za svoj sestanek. Dne 5. septembra ob 16. se bo vršila seja pete sekcije zakonodajnega odseka, ki se bavi z vprašanjem prometa, zgradb, poljedelstva, gozdov in agrarne politike. Za to sejo je odrejen nastopni dnevni red: Obvestilo predsednika o predloženih odredbah in predlog predsednika o načinu dela in postopanja.

ZAKON O UPRAVNI RAZDELITVI DRŽAVE.

— d Beograd, 31. avgusta. Ministrski svet je danes sklenil, da se na prihodnjih ministrskih sejah zbere potrebno gradivo za sestavo zakonov o administrativni razdelitvi države, ureditve državnega vrhovne kontrole in ureditve vrhovne centralne uprave. Ko bo ministrski svet te načrte dovršil, jih izroči zakonodajnemu odseku kot najnujnejše.

ITALIJANSKI KRALJ V TRSTU

— Trst, 31. avgusta. Senator Salata je na zborovanju trgovske borznice povedal, da namerava italijanski kralj posetiti Trst v kratkem, najbrže meseca oktobra. Spremljalo ga bo nekaj ministrov.

DELAVSKA ZBORNICA PROTI ZNIZANJU MEZDE.
— Trst, 31. avgusta. Po Italiji se znižuje delavska mezd. V 20% znižanje so privolile že neke organizacije. Sedaj hočejo podjetja v Julijski Benečiji tudi znižati delavsko mezd za 20% ali še več. V nedeljo so zborovale delavske organizacije, ki so sprejele resolucijo, v kateri izjavljajo, da se bodo upirali z vsemi sredstvi proti tej nameri in da hočejo za boj pripraviti vse delavske sile.

VILJEMOVA ČESTITKA NEMŠKIM VETERANOM.
— London, 1. septembra. »Standard« javlja, da je v krogih nizozemskih vlade vzbudila veliko pozornost in zanimanje brzojavka ekskaiserja Viljema nemškimi veteranskim društvom, katerim čestita in izraža nado na bodočnost Nemčije. Med nizozemsko in angleško vlado so bile izmenjane note, iz katerih izhaja, da smatrajo obe vladi to Viljemovo brzojavko kot kršenje asilnega prava.

GRŠKO - TURŠKA VOJNA.
— d Atene, 31. avgusta. »Paris« od 28. t. m. objavlja izjavo grškega ministrskega predsednika Gunarisa, ki jo je dal njegovemu sotrudniku. Gunaris je dejal, da vlada še ni dobila nobenih obvesti o poteku operacij na maloazijski fronti. Po gotovih znakih se da sklepati, da se borba nadaljuje. List veli dalje, da so Turki pravčasno pripravili obrambno črto za vso fronto in so šele potem napadli Grke, a so bili odbiti. Turki še vedno z vso naglico izpraznjujejo Angoro in uničujejo železniško progo in jemljejo material seboj.

interesirana tvrdka ponudi zavarovanje svojega blaga vsaki izmed gori navedenih družb, ker se bo to zavarovanje samo ob sebi razdelilo med te družbe po dogovorjenem ključu.

Gospodarske vesti.
BORZE.
— d Beograd, 31. avgusta. Valute: Dolarji 44.55, nemške marke 52.25. Devize: London 166, Pariz 330, Newyork 45.10, Zeneva 770, Rim 191.65, Berlin 52.45, Praga 53.90, Dunaj 4.26.
— d Zagreb, 31. avgusta. Devize: Dunaj 16.85—16.95, Berlin 209.50 do 210.50, Italija (izplačilo) 774—776, Italija (ček) 773—774, London (izplačilo) 0—674, London (ček) 672—0, Newyork (ček) 0—179.50, Pariz 1405—1410, Praga 216—217, Švica 3060—3070. Valute: Dolarji 177.25—178.50, avstrijske krome 18—19, carski rublji 24—25, češkoslovaške krome 210—0, angleški funti 650 do 0, napoleonidori 632—635, nemške marke 206—210, italijanske lire 772 do 774.

— g Tvrnoški podjetje Ivan Seunig, Tacen pod Šmarno goro, je pričelo z zgradbo še ene večje nove tovarne lesenih žlebljev, ki bo največja te stroke v Jugoslaviji.
— Izredni občni zbor delničarjev lokalne železnice Ljubljana - Vrhnika se vrši dne 21. septembra ob 16. v Ljubljani, Kongresni trg (Dvorec). Dnevni red: Volitev upravnega sveta.
— g Švica in naše državno posojilo. Iz Zeneve se poroča, da se je tam vpisalo 250.000 dinarjev našega novega državnega posojila. Zanimanje za to posojilo je v Švici zelo veliko. Napovedujejo se veliki vpisi. Vse tri tukajšnje velike banke so sklenile, da bodo namesto vencia na oster Nj. Vel. kralja Petra za gotovo vsoto posojila izdale delnice, katere bodo potem prodajale v humanitarne svrhe.
— g Izplačevanje 20% priznanje. Finančno ministrstvo bo v kratkem končalo zbiranje materiala glede 20% odbitka o priliki markiranja kronskih novčanic. Do 8. septembra bo generalni inšpektorat finančnega ministrstva zbral bloke priznanic od vseh denarnih zavodov in bank ter se bo potem kmalu začelo izplačevanje priznanic.
— g Izvoz sladkorja iz Češkoslovaške. Po uradni statistiki je znašal izvoz sladkorja iz Češkoslovaške leta 1920 skupno 24 milijona metrskih stotov. Od tega je šlo 1.200.000 stotov na Francosko, 230.000 v Nemčijo, 110.000 v Švico, 100.000 v Italijo, ostalo pa v Rumunijo, Jugoslavijo Poljsko in Madžarsko. Izvoz rudniške lesa je znašal 8.4 milijonov metrskih stotov.
— g Izvoz žetve v Francijo. Uprava državnih monopolov je izvršila porazdelitev letošnje žetve. Razen one količine, ki je potrebna za domačo porabo, se bo ostanek izvozil v inozemstvo, in sicer v prvi vrsti na Francosko.
— g Za obrtnike in industrije. V Osijeku se je sestavila komisija za preskrbo dela delavcem - beguncem iz Baranje. Brezposelnih je še 9 lončarjev, 9 slikarjev, 34 drvarjev, 18 čevljarjev, 57 zidarjev, 15 krojačev, 76 tovarniških delavcev in 4 opankarji. Obrtniki ali industriji, ki bi potrebovali delavce gori omenjenih strok, naj prijavijo čimprej svojo potrebo in pripravljeno za vsprejem Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, oziroma gori omenjeni komisiji.
— g Padanje žitnih cen. Zbog ugodne letošnje žetve so jelo žitne cene na Poljskem padati, zlasti v južnoizhodnem področju. Cene kruha po mestih so se visoke, vendar pa se bodo gotovo znižale z ozirom na znižane cene žitnih ladij.
— g Nizozemska in poljsko parobrodarstvo. Neki holandski konsorcij ponuja Poljski posojilo za ureditev parobrodarstva na poljskih rekah.

Kultura.
— »Vesna.« Te dni izide III. zvezek ilustriranega, kulturnega in modnega mesečnika »Vesna«. Opozorjamo posebno na članek k dr. Ivan Tavčarjevi 70letnici, ki je opremljen z 19 slikami. Dalje prinaša ta zvezek poleg drugega zanimivega literarnega čtiva in podob tudi 8 posnetkov od pogreba Nj. Velicanstva kralja Petra. — Opozorjamo na ta edini slovenski modni list p. n. interese in želimo, da si list čimprej naroče, ker je zanimanje za list izredno veliko.
— »Helena« povest znane slov. pisateljice Marije Kmetove je izšla v lični knjižici. Založila in izdala jo je »Zvezna knjigarna« v Ljubljani. Cena lično vezani knjižici je 28 K, broširani 24 K. Segajte pridno po knjižici in jo kupujte.
— Razstava Stiplovec - Vidmar. Otvoritev II. umetnostne razstave v Mariboru bo v nedeljo 4. septembra v gorenjih prostorih Narodnega gledališča ob 10. Vstop k otvoritvi je dovoljen le z vabilom; popoldne ob 14. bo razstava odprta tudi za občinstvo in potem vsak dan od 10. do 18. in od 14. do 17. do vsrtega 24. septembra.

Sokolstvo.
— Predsedstvo sokolske župe Ljubljana I. pozivlja vse člane in članice, moški in ženski naraščaj obeh ljubljanskih in vseh okoliških vzpirljenih društev, da se polnoštevilno udeležijo zborovanja, ki ga priredi Savezno starešinstvo v počastitev prvega jugoslovenskega kralja Petra I. Osvoboditelja, danes 1. septembra ob 8. zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Obleda civilna z znakom.
— Sokol I. Radi krepkejšega razvoja namerava orkester Sokola I. v jeseni in na zimo podvojiti svojo delavnost. Zato vabi vse brate in sokolske prijatelje, ki bi imeli veselje in zmoglost sodelovati pri orkestru, za pristop. Prijave je nasloviti na brata tajnika A. Počivavnika, mestni magistrat, knjigovodstvo. Dobrodošli vsi, ki čutite z nami in nam želite uspehov!
— Sokol St. Vid - Stična priredi dne 4. septembra t. l. v Stični pri kolodvoru javno telovadbo z vrtno veselico. Čisti dobiček je namenjen za nabavo telovadnega orodja.

Društvene vesti.
— Važna seja Kola jugoslov. sester je v četrtak 1. septembra ob 5. popoldne v risalnici Mladike. Vabljenje so vse članice!
— Mariborsko zdravniško društvo. V petek, dne 2. septembra t. l. ob 18. bo v kolodvorski restavraciji na Pragerskem odborova seja mariborskega zdravniškega društva, h kateri so vlijudno vabljeni tudi vsi zdravniki neodborniki.
— Strokovni gasilski tečaj priredi Gasilska zveza v Ljubljani dne 9. in 10. septembra t. l. To bo prvi gasilski tečaj, katerega se bodo udeležili odposlanci vsega gasilstva v Sloveniji. Po zdravljamo ta korak Gasilske zveze, katere se kljub svojim obupnim finančnim razmeram ne straši truda in žrtve, da vzbudi in okrepi eminentno važno gasilsko idejo. Želimo, da se zganejo tudi merodajne oblasti ter vsestransko podpirajo to prepotrebno človekoljubno organizacijo.
— Pevec »Merkurja«! Danes ob 8. zvečer pevka vaja. Pridite vsi!
— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Jutri v petek zvečer ob pol 8. zenski, ob pol 9. moški zbor. Polnoštevilna udeležba potrebna. — Odbor.
— Društvo vpkokojnih javnih namočencev za Slovenijo ima v soboto dne 3. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni pri Mraku na Rimske cesti svoj običajni sestanek. K obilni udeležbi vabi odbor.

Turistika in sport.
Kolesarska Zvezdna dirka v Celje.
Podsavaz za Slovenijo priredil je v nedeljo dne 28. avgusta t. l. prvo »Zvezdno« dirko v Celje. Za kolesarstvo je Celje zares nekako središče v Sloveniji, kajti vse najlepše ceste se tam stekajo. Dirka je uspela nad vse pričakovanje sijajno, tekmovalo je 74 dirkačev iz vseh krajev Slovenije. Posebno so se odlikovali ravno kar ustanovljeni klubi, namreč Soštajn, Novomesto in Ježica. Tudi stari klubi: Celje, del kol. društva Maribor in ljubljanska kolesarska »Ilirija« so se tekme polnoštevilno udeležili. Razdalja prog je bila jako različna, Novomeščani so morali prevoziti dolgo naporno progo 94 km, Ježičani 71 km, Maribor 60 km, Soštajna 30 km.
Rezultati posameznih klubov so sledeči: Kolesarsko društvo »Celje« startalo 8 dirkačev ob 7. uri. Prvenstvo kluba na 10 km z obratom Šmigovec Ivan 18 min. 20½ sek., Rauch Ivan 18 min. 21 sek., Kovačević Rudolf 18 min. 24 sek., Zelnik Janko 18 min. 26 sek. — Klub kolesarjev »Soštajn« startalo 7 dirkačev ob 7.30. Proga »Soštajn« - Celje 30 km. Destovnik Josip 1 uro 7 min. 2 sek., Grebenšek Franc 1 uro 7 min. 5 sek., Skamenšek Jurij 1 uro 7 min. 6 sek., Bedina I. 1 uro 10 min. — Klub kolesarjev »Ježica« startalo 11 dirk. ob 6.30. Proga Ježica - Celje 71 km. Dobnikar Franc 2 uri 28 min. 20 sek., Pečnik Avgust 2 uri 34 min. 45 sek., Pečnik Alojzij 2 uri 38 min. 40 sek., Ramovš Ivan 2 uri 25 min. 24 sek., Šušteršič Franc 3 ure 5 min. 45 sek., Snoj Anton 3 ure 13 min. 2 sek. — Klub kolesarjev »Ilirija« startalo 23 dirkačev. Proga »Ljubljana« - Celje 74 km. Start seniorjev 6.40. Goltes Ivan 3 ure 15 sek., Kramar Jakob 3 ure 14 min. 2 sek. — Delavsko kolesarsko društvo »Maribor« startalo 11 dirkačev. Proga »Maribor« - Celje 60 km. Glavna skupina start ob 7.45. Playčak Franc 2 uri 5 min. 50 sek., Lorhek Leopold 2 uri 16 min., Gregorinčič Avg. 2 uri 19 min. 40 sek., Kocbek Vincenc 2 uri 39 min. 48 sek., Jelenc Avgust 2 uri 40 min. 19 sek. Seniorji: start ob 7.15. Jaš Mihael 2 uri 51 min. 25 sek., Sajko Anton 3 ure 11 min. 45 sek. — Kolesarsko društvo Novo mesto. Startalo 14 dirkačev. Proga »Novo mesto« - Celje 94 km. Knafelec Izidor 4 ure 3 min. 35 sek., Twardy Egidi 5 ur 1 min. 48 sek., Bele Alojzij 5 ur 6 min. 40 sek.

— Sarajevski amaterski S. K. : Sparta 3 : 4 (1 : 1). Sarajevski amaterji so podlegli včeraj tudi Sparti, ki je s svojo prvo tekmo proti znanemu nasprotniku lahko zadovoljna. Moštvi sta si bili v igri približno enakovredni, tehničnih pomanjkljivosti je bilo na obeh straneh mnogo. Med gosti je bil najboljši oziroma edini, ki je bil dober, srednji napadalec Götz, v Sparti so ugajali srednji napadalec Učak, srednji krilec Bira in vratar Skrbinšek.
— Nogometna tekma Grazer Amateursportklub : Ilirija se vrši v nedeljo 4. t. m. ob 17. na igrišču Ilirije. Graški Amaterji so lanske sezono že igrali v Ljubljani in dosegli proti Iliriji rezultate 3 : 2 in 2 : 4. So prvo razredno avstrijsko moštvo, ki uživa dober glas. Ilirija bo nastopila proti njim z istim moštvom, ki je pretečeno nedeljo tako odlično igralo proti sarajevskim Amaterjem.
— Sportni klub »Primorje« pozivlja vse dame in gospode, ki se nameravajo udeležiti v Sportnem tednu lakoletičnega mitinga, oziroma plavalno tekme, da se takoj pismeno javijo na naslov: Vladimir Saksida, Ljubljana, Konjušna ulica 12/I.

Ljubljanska porota.
— Požig. Porotne razprave prvih dni kažejo slike socialnodružinskih razmer na kmetih. Zanimivo, da v družini, kjer je žena ali za več let starejša ali zelo mlada, nastajajo tragični konflikti, ki se zaključujejo navadno pred poroto. Včeraj je bil pred poroto mlad človek, o katerem pravi obtožnica, da je živel brezdelno življenje. Tridesetletni, močni Jakob Avšič v Slapah pri D. M. v Polju je oženil 45letno branjeko in prodajalko na Vodnikovem trgu Terezijo Avšič. Večkrat sta se doma v D. M. v Polju zaradi denarja prepirala. Dne 19. aprila tega leta je Avšič ženi vzel 1800 K in šel popivat. Pil je zelo mnogo. Žena, ki se je z možem sprla, je šla h kmetu Ivanu Ambrožu, da se tako umakne moževi jezi. Proti večeru pa je Jakob Avšič prišel trkat na okno Ambroževe hiše in zahteval svojo ženo. Odgovor je bil, da ni v hiši žene. Ves jezen je odgovoril: »Če nečete odpreti, bom pa posvetil!« Kmalu nato okoli 10. ponoči se je v Ambroževi šupi zasvetilo. Požar je uničil šupo in vse, kar je bilo v njej. Ambrož je imel 14.000 K škode, katero pa je pozneje Avšičeva žena Terezija poravnala. — Pozneje so orožniki aretirali Jakoba Avšiča kot požiga sumljivega. Pred preiskovalnim sodnikom je Avšič požig kmalu skesano priznal. Tudi pred poroto je Avšič priznal požig, na kar je bil na podlagi porotniškega krivdoreka in z ozirom na olajševalne okoliščine obsojen na trileta težko ječe.
— Uboj. Rudar Trboveljske promogokopne družbe Martin Ravnihar je doma v Vačah. Je zelo nagla jeze. V neki žganjarni je pil žganje. Tam je začel pogovor s Francetom Korošcem, ki pa je izcimil v hud prepir. Ravnihar je potegnil nož in kratkoma Korošča zaklal. Pred poroto je bil Ravnihar 31. avgusta t. l. obsojen na trileta težko ječe.
— Iz rokovanjskih časov po polomu. Pred ljubljansko poroto je bil 31. avgusta t. l. obsojen zaradi ropa Jože Guzelj iz Ledja pri Medvodah na trileta težko ječe. Guzelj je zadnji član rokovanjske družbe, ki je pod vodstvom zloglasnega Mlakarja ponoči 13. februarja 1919 oropala samotno kmetico Františko Krivic pri Laveri. Odnegli so ji kot maskirani roparji mnogo živca in denarja. Guzeljvi tovariši so že pri zadnji poroki prejeli svoje plačilo. Ti rokovanjski so pri Krivicovi nastopali prav po rokovanjsko. Vihteli so bajonete in puške ter kričali: »Baba! Denar sem!«

Darila
Upravi našega lista je poslala: Za vojne slepce: gospa Apolonija Verbič 100 K mesto vencia na krsto umrli svakinji Heleni Završnik. Za društvo Sokol II.: g. Črnagoj 100 K mesto cvetja na krsto Franzljovega Borisa. Srčna hvala!

Poizvedbe.
— Našla se je ena ročna torbica in v njej je bilo več robcev in ena zlata ura na peronu pri kolodvorski trafiki dotični gospod ki jo je iskal naj se oglasi pri gospe Heleni Kiseli kolodvorska trafika Zidanimost.
— Zgubil se je mali pes volčje pasme, sive barve. Sluši na ime »Dok«. Znamka št. 1244. Najdite! Naj ga odda proti dobri nagradi g. Kalmiču na Sv. Petra cesti 27.
— Zatekel se je volčji pes. Dobi se Bičevje 21.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Ivan Podražaj.

Planinske razglednice
priporoča
M. Tičar, Ljubljana.

Sprejme se za v Ljubljano dobra moč „manufakturnist“
Ponudbe: pod „Manufakturnist“ 5899, na uprav. Slov. Naroda.

Najboljše okrepčujoče in dietetično
sredstvo za odrasle in otroke je železnato vino lekarnarja G. Piccolija v Ljubljani. 69

Zanesljivega in spretnega delavca
za pakiranje in ekspedicijo blaga, kateri bi bil obrednjen poroben za skladiščnika, dalje spretnega delavca za vlaganje v zaboje, izdelovanje zabojev, in ključavničarja, sprejme Kolinska tovarna kavnih primesti v Ljubljani. Prednost imajo tisti, kateri so bili v tej stroki že zaposleni. 6152

Kontoristinija se išče
zmožna knjigovodstva ter vseh pisarniških del, po možnosti z znanjem italijanske, pri lesni industriji. Ponudbe pod „Kontoristinija“, Maribor, pošto leže. 6122

Krtače
za obdelo in likanje, ribarice brez in s korenino, zobne, mazalke, konjske, omela, motor (spaga), čevljarstvo preko priporočila Osvad Dobela, veletrgovca, Ljubljana, sv. Jakoba trg 9. 6091

Briljantni prstan
z dvema kamnema je napročaj. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 6135

Vajenec, krepak deček
s primerno šolsko naobrazbo, se sprejme v trgovino z mešanim blagom pri tvrdki L. Knez, Krško. 6103

Posilno pomočnico
zanesljivo, sprejemem takoj. Ponudbe pod „Gorenjsko 6129“ na upravništvo Slov. Naroda. 6129

Ženitna ponudba.
Inteligentna, 33 letna vdova, z vso opremo in lepim premoženjem, želi znanja v svrhu močvirne s trgovcem ali višjim uradnikom srednje starosti. Le resne ponudbe pod „Tatjana 73“ na upravništvo Slov. Naroda.

Višji štabni častnik
domačin, išče primerno mesečno sobo. Ponudbe na agenturo: Hinko Švar, Ljubljana. 6133

Hisa!
Proda se majhna hiša z 4 stanovanji. Spod. štika, železnicarska ulica 223, Ljubljana. 5993

Pozor!
Več tisoč hektolitrov ovijanih, skladiščnih in transportnih sodov, velike kompletno asbestne okroge precejalne, močne vinske sesalke s la cevmi, velike stiskalnice z vretami, tehničnimi, decimalno tehnično in uteži, (Fassphrödel), patent pločice za sofe, kakor tudi zamaški v vseh velikostih, posode iz lesa in bakra, viziji klej, želatina in različno drugo blago, se poceni prodajo. Lösch, nigg, Maribor, Koroška cesta 10. 6097

Jščejo se spretni natakariji in natakarike za Park hotel Zivoli.
6153

Rezanje drv
z motorno žago ter dobavo drv vsako množino, dostavljeno na dom, priporoča Lud. Heršič, Ahaclova cesta 10, travajška postaja, sv. Petra cerkev. 6130

Moško kolo
s prostim tekom se ceno prodaja. Poizve se v Gosposki ulici 9/I

Izurjena prodajalka
se sprejme v papirni stroki. Oferte je poslati na šifro „Papir 5822“ na uprav. Slov. Naroda. 5822

Sube gobe, laneno seme in druge pridelke plača najbolje Sever & Komp, Ljubljana, Wolfova ulica 12. 5868

Več slaščičarjev in lectarjev
se sprejme pri tvrdki Jos. Rajšter, Soštajn-Celje. 6104

Menjalnica Maks Metzl
Graz, Albrechtsgasse 7. Vhod Neutorgasse 35, II. St. Nakupuje inozemske bankovce in izplačuje po najugodnejših dnevni cenah.

Proda se
enonadstropna hiša z vrtom v Ljubljani. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 6167

Spreten šofer
išče službe pri kakšni tvrdki ali posostniku. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 6132

Kupim takoj
200 do 300 m industrijskih tračnic. Ponudbe na Karl Kovač, Stari trg pri Rakeku. 6061

Časni razstavnici paviljon na Ljublj. velikem semnju od 3.—12. sept. 1921.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode delniška družba v Ljubljani.
Telefon št. 1—67 (Ljubljana)
Brzojavi: Papirnica Vevče

Tačasna centrala: Papirnica v Vevčah. Pošta: D. M. v Polju pri Ljubljani. Postaja južne železnice: Zalag.

Papirnice v Vevčah, Papirnica, tvornica celuloze in lesovine v Goričanah in tvornica lesovine v Medvodah.

Mesečno proizvajanje 100 vagonov raznih vrst papirja:
Papir iz tkanine, brezlesni pisarni, pisarniški, tiskovni in konceptni papir. Strojepisni, bankpost, karton in risalni papir. Brezlesni dokumentni koncept-meliran, nebeljeni konceptni papir; srednjefini pisalni in tiskovni papir, karton za dopisnice. Brzojavni svitki in papir za naustnike (stročnice). Navadni tiskovni kuler in papir za lepake v vseh barvah, Rotacijski tiskovni papir. Ovojni papir iz čiste celuloze in navadni ovojni papir.

Dijak išče stanovanje
s hrano pri dobri družini v bližini glavne pošte ali sv. Jakoba. Naslov **Pavlo Mahnič**, Novi Udmak, Vodmat-ska ulica 98. 6144

Klavirje, godala, loke, pihala in potrebščine. Strune na drobno in debelo. Specializirani: Reizance, Black Ends, Elite itd. Popravila iz prve roke, strokovno in cenovno. **A. Mušič**, Ljubljana, Selenburgova ul. 6.

Več polc, omar, stojnic kakor tudi mala blagajna (Wertheimer)
se po nizki ceni prodaja pri **C. J. Hamann**, Mestni trg 8.

OBLEKE moške, ženske in deške, mikado, raglane, povojnice, ... **konfekcijski industrijski FRANDE** (Fran Derenda) Ljubljana, Emenceva cesta 8. Telefon št. 313. Vdoloženec Ljubljanskega vzorčnega veleposojma. Paviljon E, oddelek št. 52.

Tračnice Kola
Najjeftinije nabavljate kod **Akc. Društva za saobraćajne i željezničke potrebe** Zagreb Tel. 25-13. Trg 1 br. 9.
Skretnice Lokomotive

Vabilo na XXXI občni zbor
Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice reg. zadr. z nom. jav. v Ljubljani
ki se vrši dne 15. septembra 1921 ob treh popoldne v posojilniški pisarni Dunajska cesta 13.
DNEVNI RED:
1. Nagovor predsednika.
2. Poročila javnateljstva.
3. Poročila nadzorstva.
4. Odobitev letnega računa.
5. Razdelitev dobička.
6. Volitev predsednika, podpredsednika in treh članov načelnstva.
7. Volitev treh članov nadzorstva.
8. Sprememba pravil pokojninskega zaklada.
9. Predlogi zadržnikov.
V Ljubljani, dne 31. avgusta 1921.

Zahvala.
Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom bolezni in smrti naše nadvse ljubljene hčerke in sestrice
Dragice
izrekamo vsem našo najsrčnejšo zahvalo.
Posebej pa se zahvaljujemo vsem darovateljem krasnega cvetja in vsem, ki so spremili drago pokojnico tako mnogoštevilno na njeni zadnji poti, ter za vsa tako mnogobrojno dospelja pisma in osebo izražena sožalja, da se nam je nemogoče vsakemu posebej zahvaliti.
Vsem naša najprisrčnejša zahvala.
V Ljubljani, dne 30. avgusta 1921.
Globoko žalujoča rodbina Milko Jesih.

Išče se prvovrstni čevljar prirezovalac. Poltve se v trgovini čevljev, Ljubljana, Gradišče št. 10.
Trije dijaki se sprejmejo na hrano in stanovanje. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 6098
Stare slike umetnine 1 m. visoke se prodajo samo ljubiteljem umetnosti od 2 do 10 popoldne. Naslov v upravnistvu Slovenskega Naroda. 6050

Spreten urar, Lepa vila v Mariboru
zmožen samostojno voditi trgovino z urami in zlatino, se sprejme. Ponudbe pod »Uhrmacher Nr. IV-29« na Blocknerjevo anončno ekspedicijo, Zagreb, Jurjevska ul. 31. 6096
z velikim vrtom, blizu glavnega kolodvora, je na prodaj. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 6134

Gostilna se odda.
Gostilna dobro vpeljana, na zelo prometnem kraju v bližini Ljubljane se odda pod jako ugodnimi pogoji dobremu gostilničarju ali družini brez otrok. Prednost imajo dotični, ki imajo stanovanje obstoječe iz dveh sob in kuhinje v mestu v svrhu zamenjave. Več se poizve vsaki dan od 8. do 10. zvečer na **Glavni št. 213**. 6039

Dražbeni oklic.
Vsled sklepa okrajnega sodišča z dne 9. avgusta 1921 Nc VIII 165/21/1 se bo na predlog Oroslava Peček in Osvalda Dobejc, posestnikov iz Rožne doline 250, vršila dne 3. septembra 1921 ob 9. dop. v pisarni podpisanega notarja, Sodna ulica 11, **prostovoljna javna dražba** nepremičnin, vložek 735, k. o. Vič, ki obstoja iz parcele 403, hiša št. 250 v Rožni dolini in parcele 1330/9, vrta. Izklicna cena K 300.000.—.
Morebitnim zastavnim upnikom ostanejo vse njihove pravice brez ozira na visokost najvišje ponudbe slejkoprej pridržane.
Hiša je enonadstropna, zidana pred 11 leti, v dobrem stanju ter je na podstrešju možno vgraditi še 2-3 sobe s kuhinjo. Zraven je vrt, katerega užitek lahko nastopi dražitelj takoj.
Natančnejši podatki glede dražbenih pogojev se izvedo v pisarni podpisanega v uradnih urah.
Dr. Karl Schmidinger l. r. not. kot sodni komisar.

WIENER INTERNATIONALE MESSE
11-17. septembra 1921.
Obiskovalci velesemnja naj se radi stanovanj obrnejo na **Wohnungsmessung der Wienermesse, Wien II., Aspernbrückengasse 2.**
Vsa pojasnila radi olajšanja polovanja pri avstr. konzularnih agenturah in v biroju **Wienermesse, Wien II., Aspernbrückengasse 2.**
Gledališčni - koncertni - in kino-semenj od 4. do 23. septembra 1921.

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.
A. & F. SKABERNE
Posebni oddelek za pletenine trikotažo in perilo.

1400 so mesečna soba
s posebnim vvhodom eventualno z oskrbo, ali pa manjše stanovanje z opravo ali brez oprave proti zelo dobri najemnini. Ponudbe na poštali predati št. 53. 4005

Nujno se ceno prodaja:
garnitura za sobo, enajst komadov, dobro obložena in z dobrimi peresi, lepa smrekasta preproga, 425-325 cm, malin steklen lestenec, 3 svetilke za tla, posebno lepa starinska bakrova ogrevalna okvir, 85-65 cm, Kristina in Marija ter še druge stvari. **Gradišče št. 4 od 9-10 in 14-16.**

Ivan Zakotnik, mestni tesarski mojster.
Ljubljana, Dunajska cesta 46. — Telefon št. 379.
Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrežja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, lesenice, paviljoni, verande, lesene ograje, itd.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga, tovarna furnirja.

Zaloga pohištva KARL PREIS, A. V. MARIBOR-U, se je preselila
v Gosposko ulico 20, Pirchanova hiša.
Velika zaloga, lesenega, železnega in tapetniskega pohištva.
Cenik na razpolago!
Na debelo! Eksport! Na drobno!

Knjigovodja, ki je popolnoma samostojen bilancist
sprejme večje tovarniško podjetje v celjski okolici. Ponudbe z natančno navedbo dosedanjega službovanja pod »Tovarniški knjigovodja 6052« na upravo Slov. Naroda. 6052

Reklamna ponudba!
Veljavno samo 20 dni!
Radi opustitve moje zaloge ur pošiljam skozi 20 dni vsakemu, kdor mi pošlje izresek tega oglasa, krasno remontrirano (za gospode), preizkušeno, 30 ur dolgo, s 3 letnim pisanim jamstvom za reklamno ceno od 40 din., mesto 85 din., franko za vnaprejšnji poslati znesek v priporočnem pismu. Uč se odloži takoj priporočeno. Po povzetju se pošilja edino proti naplachu 10 din.
Skladišče ur
Adolf Mith, Zagreb, Samostanska ul. 4

ŠOLSKI ZVEZKI
za ljudske in srednje šole, na razpolago v vsaki množini. Priznana najboljši izdelki iz belega, finega papirja in močnih ovitkov.

Učiteljska tiskarna
Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.
Najnižje cene! Zahtevajte cenik! Točna postrežba!
Ljubljanski veliki semenj, paviljon E, št. 4.

Potrebno in koristno je
da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.
Pazite, da boste naznanili pošiljatelju **natančni znesek**, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.
Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po pošlah Vas to prosimo.
Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi priključajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo časa, predno se odloči poslati zopet kak denar.
Konečno se obracamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da pripravijo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.
Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.
FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Jadranska banka
sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.
Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.
Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.
Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Ministrstvo financ
Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

7% državno investicijsko posojilo l. 1921 v iznosu Din. 500,000.000.—

POZIV NA VPIS

Minister financ kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na temelju Uredbe z dne 27. junija 1921 Dšt. 7941 vzakonjene s članom 130 Ustava pozivlje na vpis

7% državnega investicijskega posojila v nominalnem znesku Din. 500,000.000.

To posojilo je investicijsko ter se bo porabilo izključno v svrhu splošnega dobra kakor: popravilo, izvršitev in razširjenje železniškega prometa, stavbo novih in dovršenje započelih železniških prog, napravo in popravila pristanišč, cest, potov itd.

Nominalni iznos posojila je D. 500,000.000 izdan al pari v kosih po D. 100, 500, 1000, 5000 in 10.000 v 50.000 serijah po 100 številčk, obresti 7% na leto ter se izplačujejo dekurzivno brez vsakega odbitka v polletnih kuponih in to 15. marca in 15. septembra vsakega leta pri vseh javnih blagajnicah in zato pooblaščenih denarnih zavodih brez odbitka kakoršnega koli davka, koleka in takse.

Prvi kupon se izplačuje 15. marca 1922. V teku 10 let se to posojilo ne more konvertirati, niti v tem času obrestna mera znižati. V slučaju, da se posojilo po preteku 10 let konvertira, mora se imejiteljem obveznic ponuditi izplačilo v nomin. iznosu.

Posojilo je amortizacijsko ter se izdaja na 50 let. Amortizacija počinje 4 leta po emisiji, ter se vrši enkrat na leto pri Generalni direkciji državnih dolgov z žrebanjem ali odkupom po določenem amortizacijskem načrtu, ki je na obveznici natisnjen. Posojilo je zavarovano s hipoteko, a potrebna svota za anuitet (obresti in amortizacijo) stavila se bo vsako leto v budget (državni proračun), za pokritje pa bodo služili pred vsem dohodki dotičnega investicijskega objekta.

Kuponi zastarajo 5 let potem, ko so zapadli, a izžrebane obveznice 30 let po žrebanju.

Posojilo bo kotirano na vseh domačih borzah.

Obveznice tega posojila so ravnopravne ostalim drž. obveznicam, uživajo pupilarno varnost, morejo se polagati kakor kavcije, upotrebjavati za fonde, ustanove, depozite pri vseh javnih blagajnah in privatnih podjetjih.

Obveznice se morejo lombardirati pri Narodni banki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ter njenih podružnicah po zakonskih propisih.

Obveznice in kuponi tega posojila so prosti vsakega sedanjega in bodočega davka in doklade, kakor državnih tako tudi ostalih (oblastnih, okrožnih, srezkih in občinskih) kakor tudi vseh taks in pristojb v kraljevini.

Vpis se bo vršil od 1. do 30. septembra 1921.

pri vseh denarnih zavodih Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev pod zgoraj navedenimi pogoji (za vsakih 100 Din. obveznice Din. 100 v gotovini). Za kontrolo porabe tega posojila se bo izvolil posebni parlamentarni odbor.

Ko bo celo posojilo porabljeno, podal bo minister financ Narodni skupščini kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev poročilo o skupni porabi istega.

BEOGRAD, meseca julija 1921.

Minister financ

Dr. KOSTA KUMANUDI l. r.